SYMBOLIKA

VZPOMÍNKOVÝCH SHROMÁŽDĚNÍ 21. ČERVNA NA STAROMĚSTSKÉM NÁMĚSTÍ V PRAZE

(Stručný přehled vývoje od 90. let 20. století do r. 2013)

Praha 2016

© 2016 VERITAS Historická společnost pro aktualizaci odkazu české reformace, z. s.
Uspořádala Eva Melmuková.
K tisku připravila Žofie Vobrová.

Úvodní slovo

Staroměstské náměstí v Praze má v dlažbě chodníku před radnicí významnou a pro Český stát zcela zásadní připomínku. Dvacet sedm křížů v dlažbě zpřítomňuje 27 představitelů stavovského odboje Českého království, popravených zde 21.června 1621. Po prohrané bitvě na Bílé Hoře 8. 11. 1620 se vývoj Českých zemí, spějící postupně k pluralitně řízené společnosti, zbrzdil nejméně na 250 let.

Této skutečnosti si po Listopadu 1989 byli dobře vědomi někteří z potomků české reformace. Dne 18. 9. 1993 byla založena členy Církve československé husitské Společnost Jana Jesenia. Jejím účelem bylo „vytvořit všeobecné podmínky pro důslednou ochranu památného Staroměstského náměstí Pražského, zejména Šalounova pomníku mistra Jana Husa a místa popraviště 27 představitelů českého stavovského povstání v letech 1618 – 1620, případně dalších památek a zařízení připomínajících duchovní odkaz české reformace“. (1) O své existenci informovala zvláštním spiskem. (2) První pietní shromáždění na Staroměstském náměstí se konalo 21 .června 1994. (3)

Mezitím nově vznikla také Historická společnost pro aktualizaci odkazu české reformace VERITAS, která se začala rovněž zabývat zpracováním ideového záměru výstavby a rekonstrukce Staroměstského náměstí a záhy došlo k vzájemné spolupráci. (4) Pietní shromáždění v r. 1995 (5) připravovala ještě Společnost Jana Jesenia, v roce 1996 došlo k jisté kumulaci akcí. 21.června uspořádala setkání Společnost Jana Jesenia (6). Na to 23. června Česká župa Kostnické jednoty (za účasti členů VERITAS) iniciovala (potom po léta ve své formě tradičně opakovaný) pietní pořad včetně programu v kostele sv. Mikuláše a kladení věnce k desce na Staroměstské radnici. (7)

Pozvánky z let 1997 a 1998 nejsou v této práci bohužel k dispozici. V r. 1999 se na tisku, do něhož je pozvánka vložena, uváděla jména všech popravených i dalších odsouzených (8). Po pozvánce z r. 2000 (9) rok 2001 znovu chybí a rok 2002 je zde převzat z http://veritas.evangnet.cz/21-cerven#obsah. (10) Potom však už následuje ucelená řada: rok 2003 (11), 2004 (12), 2005 (13), 2006 (14), 2007 (15), 2008 (16), 2009 (17), 2010 (18), 2011 (19). Rok 2012 je přetištěn z e-mailu. (20) Rok 2013 (21) zde uvádíme jako závěrečný pro účel tohoto přehledu. Dokumentární snímky z některých let jsou uvedeny v závěru přílohy (22).

Všechny dosud uváděné pořady měly v podstatě jednotnou formu. Nejprve v kostele sv. Mikuláše zazněly úvodní proslovy, potom následoval koncert a konečně se účastníci v průvodu odebrali k desce se jmény popravených na stěně Staroměstské radnice, aby tam položili věnce. Přitom zazněly ještě některé další projevy oficiálních osobností a hrála vojenská hudba. Ráz pietních slavností býval stále slavnostnější a oficiálnější, nechyběly prapory, uniformy ani kroje. Pozvánky byly vždy vkládány do listu s dalšími informacemi týkajícími se tématiky 21. června.

Téměř celou tuto etapu samostatně, ale za pomoci CČSH, VERITAS, Kostnické jednoty a mnoha dalších organizací, sdružení a přátel vedla osobně skromná, ale velmi energická členka VERITAS Ing. Drahomíra Garajová. Zejména v poslední době, kdy jí už docházely síly, se stával stále užším její pracovní vztah s dr. Helenou Bastlovou z CČSH. V roce 2013, kdy Ing. Garajová byla nucena ze zdravotních důvodů svou práci zcela přerušit, přešla další organizace pietních shromáždění do rukou dr. Bastlové, tedy do CČSH, jejíž kostel sv. Mikuláše jim bude jistě i nadále důstojným přístřeším.

doc. PhDr. Eva Melmuková

14. 5. 2016

Dovětek:
O historii pietních shromáždění na Staroměstském náměstí od r. 1996 až do roku 2010 pojednává ve své 6. části bakalářská práce Vojtěcha Pavlíka na Vysoké škole zdravotnictva a sociálnej práce sv. Alžběty v Bratislavě, Inštitút misijnej práce a tropického zdravotnictva Jána Pavla II., detašované pracoviště Praha – Staroměstská exekuce a její reflexe ve společnosti po roce 1990, Postřižín 2011.

VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ
PRÁCE SV. ALŽBETY V BRATISLAVE
Inštitút misijnej práce a tropického zdravotníctva Jána Pavla II.
Detašované pracoviště Praha
Staroměstská exekuce a její reflexe ve společnosti po roce 1990

The execution at the Oldtown square and its reflexion in the society after the 1990
Bakalářská práce
KÓD 08 5029
Studijní program: Misijní a charitativní práce
Studijní obor: Sociální práce
Pracoviště: Detašované pracoviště Praha
Školitel: PhDr. Jana Kobrlová
Postřižín 2011 VOJTĚCH PAVLÍK

POŘADÍ PŘÍLOH

1	2
3	4

(1)

S T A T U T

SPOLEČNOSTI JANA JESENIA

PŘI CÍRKVI ČESKOSLOVENSKÉ HUSITSKÉ
O
PRO OBNOVU DŮSTOJNOSTI
PAMÁTNÝCH MÍST STAROMĚSTSKÉHO NÁMĚSTÍ

S T A T U T
polečnosti Jana Jesenia při církvi československé husitské
ro obnovu důstojnosti památných míst Staroměstského náměstí

Na základě zákona 308/1991 Sb. podle § 4, odstavce 3, řízení církve československé husitské podle článku 2, písmena d) článku 5, odstavce 2 a usnesení církevního zastupitelstva církve eskoslovenské husitské ze dne 18.9.1993 se zakládá Společnost ana Jesenia při církvi československé husitské pro obnovu důstojnosti památných míst Staroměstského náměstí, zkráceně Společnost ana Jesenia při CČSH (dále jen Společnost).

Sídlem Společnosti je Praha.

Účelem Společnosti je vytvořit všeobecné podmínky pro důsledou ochranu památného Staroměstského náměstí pražského, zejména ilounova pomníku Mistra Jana Husa a místa popraviště 27 představitelů českého stavovského povstání v letech 1618 - 1620, případně ilších památek a zařízení připomínajících duchovní odkaz české formace, a to zejména:

- získáním umělců, kteří si budou považovat za čest vytvořit návrhy pro umělecky hodnotné zajištění těchto památných míst,
- ochranou a zachováváním uměleckých a kulturních hodnot těchto míst,
- získáním finančních prostředků formou darů, odkazů, příspěvků apod. pro realizaci nejlepších z uměleckých návrhů,
- činností vzdělavatelskou a publicistickou

Společnost je právnickou osobou ve smyslu § 18 občanského koníku, má právní subjektivitu.

Orgánem Společnosti, který jedná za Společnost, je výbor.

1. Výbor je sedmičlenný, usnáší se nadpoloviční většinou hlasů enství ve výboru je funkcí čestnou. Jednoho člena jmenuje Ústřed- rada církve československé husitské, jednoho Literárně-historic- odbor při diecézní radě církve československé husitské v Praze další členy naukový odbor ve spolupráci s kulturním odborem adu Ústřední rady církve československé husitské.

Výbor vykonává správu Společnosti. Schází se minimálně dvaát ročně. Minimálně jednou ročně svolává shromáždění členů Spočnosti, které informuje o své činnosti a o stavu Společnosti. dobně informuje i Ústřední radu církve československé husitské veřejnost České republiky.

Působnost výboru je zejména:
hospodaření s majetkem Společnosti,
organizace společných nezbytných prací pro naplnění účelu Společnosti a pro udržení či rozšíření majetku Společnosti,
dohled nad dodržováním statutu Společnosti a zabezpečení odstranění eventuálních rozporů,
zabezpečení účelu, pro který byla Společnost založena, a to v součinnosti s ostatními členy Společnosti.

2. Majetek Společnosti je podle článku 5, odstavce 2 Zřízení rkve československé husitské jměním církve československé sitské.

3. Zakladateli Společnosti a prvními členy výboru Společnosti jsou ThMgr. Milan Matyáš a ThDr. Jiří Vaníček, pracovníci naukového a kulturního odboru úřadu Ústřední rady církve československé husitské.

4. Členy Společnosti mohou být fyzické i právnické osoby, kter souhlasí s účelem a posláním Společnosti a se statutem Společnost Členství není konfesně vázáno na církev československou husitsko

4.1. Členství vzniká ohlášením do evidence členů, kterou vede výb Výbor sestaví do 15 dnů po registraci Společnosti v rejstříku vedeném odborem církví Ministerstva kultury České republiky seznam právnických či fyzických osob, které se přihlásili a jsou tedy členy Společnosti k tomuto datu.

4.2. Členství ve Společnosti zaniká výpovědí podanou členem Společnosti. Dále zaniká vyloučením člena pro jednání odporující statutu Společnosti, a to po souhlase nadpoloviční většiny členů výboru Společnosti.

5. Členové Společnosti mají povinnost vyvarovat se všech činnos a jednání, které by poškodilo dobré jméno Společnosti a jejichž následkem by mohlo dojít k poškození hodnot vlastněných Společnos (movitého, nemovitého majetku).

5.1. Členy Společnosti se stávají v okamžiku vzniku Společnosti všichni, kteří se do této doby přihlásili o členství. Ustanovení 4.článku tohoto statutu není tím dotčeno.

Společnost je zrušitelná jen na základě zákona.

Za
přípravný výbor Společnosti
Jana Jesenia při CČSH

ThMgr. Milan Matyáš ThDr. Jiří Vaníček

V Praze dne 18.října 1993

SPOLEČNOST JANA JESENIA
při církvi čs. husitské
Wuchterlova ul. č. 5
166 26 Praha 6 - Dejvice

nto Poštovní banky (až do oznámení čísla konta je možné zasílat a skládat dary a příspěvky na e uvedenou adresu)

Přihláška

za člena nebo příznivce Společnosti Jana Jesenia

Fyzické osoby

Jméno, příjmení, akademický titul: _____

Data narození: _____ Povolání: _____

Adresa i s PSČ: _____ Telefon: _____

Na poslání Společnosti Jana Jesenia
- nebudu finančně přispívat
- zasílám jednorázový finanční dar, odkaz, příspěvek ve výši Kč _____
- budu pravidelně přispívat finančním darem, příspěvkem ve výši Kč _____
  v časových termínech _____

V _____ dne _____ Vlastnoruční podpis

Právnické osoby

Jméno (název) právnické osoby: _____

Adresa i s PSČ: _____

IČO: _____ Telefon: _____ Fax: _____

Kontaktní jméno a funkce za právnickou osobu: _____

Zasíláme:
- jednorázový finanční dar, příspěvek ve výši Kč _____
- budeme pravidelně přispívat finančním darem, příspěvkem ve výši Kč _____
  v časových termínech _____

V _____ dne _____ Podpis a případně razítko

Pro všechny: rádi od Vás přijmeme návrhy, připomínky a rady pro činnost Společnosti Jana Jesenia. Zde je na ně místo (budeme vděčni i za vaše dopisy).

Nehodící se škrtněte!

(2)

SPOLEČNOST JANA JESENIA

PRO AKTUALIZACI HUMANITNÍCH TRADIC ČESKÉ REFORMACE

Wuchterlova 5, 166 26 Praha 6 - Dejvice
tel. (02) 2431 1395 fax (02) 32 00 45
č.ú. 3012429/5100 Investiční a poštovní banka a.s. , Praha
IČO 63835070

„ Národ, který nezná svou vlastní minulost , bude si ji muset zopakovat."
Americký filozof španělského původu George Santayana

„ Historie je skutečně učitelkou života a nám jí musí býti více než jiným... Řekneš-li, že jsi Čech, musíš vědět, co máš dělat, musíš mít program."
T.G. Masaryk

K čemu se zrodila Společnost Jana Jesenia ?

První podněty přišly ze široké občanské veřejnosti - písemné i osobní protesty proti současné situaci na Staroměstském náměstí v Praze. Tržiště, jež se stalo bezmála bazarem Evropy, je varujícím popřením pietní úcty a kultivovaného vztahu k místům, jež viditelně a hmotně symbolizují duchovní a národní tradice Českých zemí. Tradice, které se podstatnou měrou zasloužily o to, aby český národ existoval ještě i na konci 20. století a hovořil vlastní mateřštinou.

Vzpomeňme alespoň několik dat a událostí :

* 9.9. 1437 byl na tomto náměstí popraven s 52 druhy husitský hejtman Jan Roháč z Dubé
* 2.3. 1458 byl na Staroměstské radnici zvolen českým králem jako první z nepanovnického rodu Jiří z Poděbrad, panovník „ dvojího lidu ".
* 1463 bylo dostavěno dvojvěží Týnského chrámu P. Marie, při kterém sídlila husitská konsistoř s arcibiskupem Janem Rokycanou. Do r. 1626 je zdobil velký zlatý kalich, Husova slova Veritas Dei vincit (Pravda Boží vítězí) a socha husitského krále Jiřího z Poděbrad. Při likvidaci této reformační symboliky byl kalich přetaven do svatozáře sochy P. Marie na chrámovém průčelí, jak je možno dodnes vidět.
* 21.6.1621 bylo před Staroměstskou radnicí popraveno 27 představitelů českého stavovského povstání za svobodu víry a svědomí - mezi nimi nejbrutálnějším způsobem poslední pobělohorský rektor pražské university lékař Jan Jesenius (Ján Jesenský).
* 6.7.1915 byl odhalen Šalounův pomník Mistra Jana Husa: základní kámen k němu byl položen již 5.7.1903.
* 3.11.1918 byl zástupem stržen barokní sloup „Blahoslavené Panny Marie", postavený v září 1650 na paměť uhájení Starého a Nového Města Pražského před protestantskými Švédy v roce 1648 za třicetileté války, který vstoupil do paměti českého národa jako potupný symbol porážky české reformace a státnosti v bitvě na Bílé hoře 8.11.1620.
* 21.12.1918 byl na Staroměstském náměstí uvítán z exilu první prezident ČSR, T.G. Masaryk.
* 15.11.1939 došlo zde po pohřbu MUC. Jana Opletala, postřeleného 28.10.1939 nacisty, ke střetu českých studentů s ozbrojenou mocí SS oddílů.

Společnost Jana Jesenia se pokouší mj. znovu oživit úctu k památným místům Staroměstského náměstí, a tak i k nejčistším tradicím českých dějin. Poslání Společnosti Jana Jesenia je tedy mnohem širší, než pouze starostlivost o vzhled pražského Staroměstského náměstí.

Proč je Společnost Jana Jesenia ideově spojena s Církví čs. husitskou (CČSH)?

Po obnovení svobody české státnosti v podobě Československé republiky 28. října 1918 vstoupila CČSH do duchovních dějin našich zemí a postupně se rozvíjela jako reformační církev husitského směru. Tím je logicky určen i její vztah k duchovním (národním) tradicím českých zemí, zejména k tradicím české reformace.
Zrod Společnosti Jana Jesenia je tedy spjat s tímto základním duchovně etickým zaměřením celé CČSH.
I křesťanská církev je součástí lidské společnosti, takže vznik Společnosti Jana Jesenia (18.9.1993) představuje též občanskou aktivitu zdola jako konkrétní odpověď na kritické hlasy široké veřejnosti proti současnému zneuctívání památnosti Staroměstského náměstí pražského.

Co chce Společnost Jana Jesenia ?

Aktualizovat humanitní tradice české reformace, a to zejména :

* aktivním a iniciativním napomáháním při ochraně a zachovávání uměleckých a kulturních hodnot,
* činností vzdělavatelskou a publicistickou ,
* získáváním umělců, kteří si budou považovat za čest vytvářet návrhy pro umělecky hodnotné zajištění památných míst a výtvorů v České republice, případně i v zahraničí,
* snahou získávat pro podporu svého poslání státní, vědecké, veřejné, společenské a občanské představitele, orgány a instituce včetně hromadných sdělovacích prostředků.

Orgánem Společnosti, který jedná za Společnosti Jana Jesenia, je výbor. Členství ve výboru je funkcí čestnou. Výbor vykonává správu Společnosti, svolává shromáždění členů a příznivců Společnosti, které informuje o své činnosti a o stavu Společnosti. Výbor rovněž pravidelně informuje o činnosti Společnosti a o hospodaření se svěřenými prostředky (příspěvky apod.) veřejnost České republiky. **Společnost se tak staví pod veřejně občanskou kontrolu.**
Členy (příznivci) Společnosti mohou být **fyzické i právnické osoby**, které souhlasí s účelem a posláním Společnosti.
Členství a podpora nejsou konfesně vázány na Církev československou husitskou.

Stát se členem (příznivcem) Společnosti Jana Jesenia lze :

vyplněním připojeného kuponu (přihlášky) v příslušných rubrikách a jeho odesláním na adresu Společnosti. **Přitom je několik možností, z nichž si laskavě sami vyberte:**

* **Neodeslat či nepředat žádný finanční příspěvek (např. ze sociálních důvodů). Veškerá činnost Společnosti je ze zásadních důvodů založena na zcela svobodné dobrovolnosti členů (příznivců). Proto také nejsou zavedeny žádné základní povinné členské příspěvky, jak bývá obecně v organizacích zvykem. Vážíme si i těch, kdo bez finančního přispění s programem Společnosti souhlasí a osobně jej morálně podporují.**
* **Poukázat příspěvek jednorázově.**
* **Přihlásit se k několikerému, případně pravidelnému, odesílání příspěvku.**

Každý jistě pochopí, že poslání Společnosti Jana Jesenia je plně závislé na finančním zajištění. A to mohou zajistit jedině dobrovolní dárci - jednotliví občané a právnické osoby (podniky, veřejná, vědecká, kulturní a jiná zařízení apod.).

Jan Jesenius (Jessenius), též Ján Jesenský (* 27.12.1566 Vratislav, + 21.6.1621 Praha) - lékař a filosof vzdělaný též v teologii. Po otci slovenského původu. Ve dnech 8.-13.června 1600 provedl v Praze první veřejnou pitvu ve střední Evropě. V letech 1617 - 1620 byl rektorem pražské university. Vyznáním byl reformační křesťan: pro aktivní účast na českém stavovském povstání za svobodu víry a svědomí (1618 - 1620) byl 21. června 1621 s dalšími 26 představiteli tohoto odboje popraven na pražském Staroměstském náměstí nejbrutálnějším způsobem. Nejprve mu kat Mydlář vyrval jazyk, nato byl sťat a rozčtvrcen. Podrobněji píše o Janu Jeseniovi Jan Amos Komenský ve spise Historie o těžkých protivenstvích církve české (1632, kap.74).

Budeme vděčni za finanční příspěvky v jakékoli výši.
Můžete je poukázat z kterékoli pošty na číslo účtu

3012429/5100 Investiční a poštovní banka, a.s. Praha

A také se na Vás těšíme! **Přijdete mezi nás?**

Za výbor Společnosti Jana Jesenia
(Wuchterlova 5, 166 26 Praha 6 - Dejvice)

ThMgr. Milan Matyáš
předseda

ThDr. Jiří Vaníček
tajemník

SPOLEČNOST JANA JESENIA
PŘI CÍRKVI ČS. HUSITSKÉ
PRO OBNOVU DŮSTOJNOSTI PAMÁTNÝCH MÍST
STAROMĚSTSKÉHO NÁMĚSTÍ V PRAZE
Wuchterlova 5. 166 26 PRAHA 6 - Dejvice
tel.: (02) 2431 1395, linky 36, fax: (02) 32 00 45
č.ú.: 3012429/1400, Poštovní banka a.s., Praha

"Historie je skutečně učitelkou života
a nám jí býti musí více než jiným...
Řekneš-li, že jsi Čech, musíš vědět,
co máš dělat, musíš mít program."

T.G.Masaryk

K ČEMU SE ZRODILA SPOLEČNOST JANA JESENIA PŘI CÍRKVI ČS.HUSITSKÉ?

První podněty přišly ze široké občanské veřejnosti - písemné i osobní protesty proti současné situaci na Staroměstském náměstí v Praze: Tržiště, jež se stalo bezmála bazarem Evropy, je varujícím popřením pietní úcty a kultivovaného vztahu k místům, jež viditelně a hmotně symbolizují duchovní a národní tradice Českých zemí. Tradice, které se podstatnou měrou zasloužily o to, aby český národ existoval ještě i na konci 20.století a hovořil vlastní mateřštinou.

Vzpomeňme alespoň několika dat a událostí:

-- 9.9.1437 byl na tomto náměstí popraven s 52 druhy husitský hejtman Jan Roháč z Dubé.
-- 2.3.1458 byl na Staroměstské radnici zvolen českým králem jako první z nepanovnického rodu Jiří z Poděbrad, panovník "dvojího lidu".
-- V r.1463 bylo dostavěno dvojvěží Týnského chrámu P.Marie, při kterém sídlila husitská konsistoř s arcibiskupem Janem Rokycanou. Do r.1626 je zdobil velký zlatý kalich, Husova slova Veritas Dei vincit (Pravda Boží vítězí) a socha husitského krále Jiřího z Poděbrad. Při likvidaci této reformační symboliky byl kalich přetaven do svatozáře sochy P.Marie na chrámovém průčelí, jak je možno dodnes vidět.
-- 21.6.1621 bylo před Staroměstskou radnicí popraveno 27 představitelů českého stavovského povstání za svobodu víry a svědomí - mezi nimi nejbrutálnějším způsobem poslední předbělohorský rektor pražské university lékař Jan Jesenius (Ján Jesenský).
-- 6.7.1915 byl odhalen Šalounův pomník Mistra Jana Husa; základní kámen k němu byl položen již 5.7.1903.
-- 3.11.1918 byl zástupem stržen barokní sloup "Blahoslavené Panny Marie", postavený v září 1650 na paměť uhájení Starého a Nového Města Pražského před protestantskými Švédy v r.1648 za třicetileté války, který vstoupil do paměti českého národa jako potupný symbol porážky české reformace a státnosti v bitvě na Bílé hoře 8.11.1620.
-- 21.12.1918 byl na Staroměstském náměstí uvítán z exilu první prezident ČSR T.G.Masaryk.
-- 15.7.1939 došlo zde po pohřbu MUC Jana Opletala, postřeleného 28. 10.1939 nacisty, ke střetu českých studentů s ozbrojenou mocí SS oddílů.

Společnost Jana Jesenia při CČSH se pokouší znovu oživit úctu k památným místům Staroměstského náměstí a tak i k nejčistším tradicím českých dějin.

PROČ JE SPOLEČNOST JANA JESENIA SPOJENA S CÍRKVÍ ČS.HUSITSKOU (CČSH)?

Po obnovení české státnosti v podobě Čs.republiky 28.října 1918 vstoupila CČSH do duchovních dějin našich zemí a postupně se rozvíjela jako reformační církev husitského směru. Tím je logicky určen i její vztah k duchovním (národním) tradicím Českých zemí, zejména k tradici české reformace. Zrod Společnosti Jana Jesenia při CČSH je tedy spjat s tímto základním duchovně-etickým zaměřením celé CČSH.

I křesťanská církev je součástí lidské společnosti, takže vznik Společnosti Jana Jesenia (18.9.1993) představuje též občanskou aktivitu zdola jako konkrétní odpověď na kritické hlasy široké veřejnosti proti současnému zneuctívání památnosti Staroměstského náměstí pražského.

CO CHCE SPOLEČNOST JANA JESENIA PŘI CČSH?

Vytvořit všeobecné podmínky pro důslednou ochranu památného Staroměstského náměstí pražského, zejména Šalounova pomníku Mistra Jana Husa a místa popraviště 27 představitelů českého stavovského protihabsburského povstání v letech 1618-1620, případně dalších památek a zařízení připomínajících duchovní odkaz české reformace, a to zejména:

a) získáním umělců, kteří si budou považovat za čest vytvořit návrhy pro umělecky hodnotné zajištění těchto památných míst;
b) ochranou a zachováním uměleckých a kulturních hodnot těchto míst;
c) získáním finančních prostředků formou darů, odkazů, příspěvků apod. pro realizaci nejlepších z uměleckých návrhů;
d) činností vzdělavatelskou a publicistickou.

Orgánem Společnosti, který jedná za Společnost, je výbor. Členství ve výboru je funkcí čestnou.

Výbor vykonává správu Společnosti, svolává shromáždění členů - příznivců Společnosti, které informuje o své činnosti a o stavu Společnosti. Výbor rovněž pravidelně informuje o činnosti Společnosti a o hospodaření se svěřenými prostředky (dary, odkazy, příspěvky apod.) veřejnost České republiky. Společnost se tak staví pod veřejně-občanskou kontrolu.

Členy - příznivci Společnosti mohou být fyzické i právnické osoby, které souhlasí s účelem a posláním Společnosti. Členství a podpora nejsou konfesně vázány na Církev československou husitskou.

STÁT SE ČLENEM - PŘÍZNIVCEM SPOLEČNOSTI JANA JESENIA PŘI CČSH JE MOŽNÉ

vyplněním připojeného kuponu (přihlášky) v příslušných rubrikách a jeho odesláním na výše uvedenou adresu Společnosti. Přitom je několik možností, z nichž si laskavě sami vyberte:

1) Neodeslat či nepředat žádný finanční dar, odkaz či příspěvek (např. ze sociálních důvodů). Veškerá činnost Společnosti je ze zásadních důvodů založena na zcela svobodné dobrovolnosti členů - příznivců. Proto také nejsou zavedeny žádné základní povinné členské příspěvky, jak bývá obecně v organizacích zvykem. Vážíme si i těch, kdo bez finančního příspění s programem Společnosti souhlasí a osobně jej morálně podporují.
2) Poukázat dar, odkaz či příspěvek jednorázově.
3) Přihlásit se k několikerému případně k pravidelnému odesílání daru nebo příspěvku.

KAŽDÝ JISTĚ POCHOPÍ, ŽE POSLÁNÍ SPOLEČNOSTI JANA JESENIA PŘI CČSH JE PLNĚ ZÁVISLÉ NA FINANČNÍM ZAJIŠTĚNÍ. A TO MOHOU ZABEZPEČIT JEDINĚ DOBROVOLNÍ DÁRCI - jednotliví občané a právnické osoby (podniky, veřejná, vědecká, kulturní a jiná zařízení apod.).

1994 (3)

BUDEME VDĚČNI ZA FINANČNÍ DARY A PŘÍSPĚVKY V JAKÉKOLIV VÝŠI.
MŮŽETE JE POUKÁZAT Z KTERÉKOLIV POŠTY NA ČÍSLO ÚČTU
3012429/1400, POŠTOVNÍ BANKA, A.S. PRAHA.
UPŘÍMNĚ DĚKUJEME.

A také se na Vás těšíme! P ř i j d e t e m e z i n á s ?

Za výbor Společnosti Jana Jesenia při CČSH:
(Wuchterlova 5. 166 26 Praha 6 - Dejvice)

ThMgr. Milan Matyáš
předseda

ThDr. Jiří Vaníček
tajemník

MUDr. Alois Volkman
I. místopředseda

Ing. Vlastimil Vyskočil, CSc.
II. místopředseda

"Národ, který nezná svou vlastní minulost, bude si ji muset zopakovat." (Santayana)

Pod tímto motem svolává SPOLEČNOST JANA JESENIA při Církvi československé husitské

PIETNÍ SHROMÁŽDĚNÍ

k uctění památky představitelů Českého odboje za Svobodu víry a svědomí, popravených dne 21. června 1621 na Staroměstském náměstí, a to

NA 21. ČERVNA 1994 V 18 HODIN

na Staroměstské náměstí v Praze 1

Zveme všechny, kdo mají v úctě nejlepší tradice českého národa, i všechny, kdo si přejí, aby dnešní život v České republice byl veden v duchu tolerance, svobody a vzájemného porozumění.

"Pravda Páně vítězí, i když na čas poslapána bývá..."

Ústřední rada Církve československé husitské zve jako každoročně na oslavu památky Mistra Jana Husa na

BOHOSLUŽBY V PAMÁTNÉ BETLÉMSKÉ KAPLI

které budou dne 6. července 1994 od 15 hodin.

Liturgovat bude olomoucký biskup ThDr. Vlastimil Zítek, kázat bude prof. ThDr. Zdeněk Sázava z Husitské teologické fakulty UK.

Náboženské obce upozorňujeme, že v Betlémské kapli je z bezpečnostních důvodů omezená možnost účasti. Proto Ústřední rada vydává 300 místenek. Tyto místenky si urychleně objednávejte na naukovém odboru Ústřední rady CČSH, Wuchterlova 5, 166 26 Praha 6 - Dejvice (telefon 02-24311395 linka 36 nebo 37).

Bohoslužby budou přenášeny Českou televizí i Českým rozhlasem.

(4)

Staroměstské náměstí - Památník české historie

Navrhuji, aby VERITAS podal návr magistrátu Hl.M.Prahy na realizaci ideového záměru výstavby a rekonstrukce Staroměstského náměstí na Památník české historie.

1./Na celém prostranství náměstí vybudovat průběhem delších let celoplošné prostorové řešení,které by dokumentovalo historické události a dějin českého národa a bylo stužijním dokumentem nejen pro českou ale i pro zahraniční návštěvnost Prahy.

2 ./Celé náměstí prohlásit za českou národní kulturní památku

3./ Historické budovy rekonstruovat tak,aby byly i pro další generace dokladem naší minulosti /Týnský chrám se školou,dům u jednorožce.

4./ Všechny historické objekty opatři epitafy popisující historii toho místa.

5./ Palác Kinských přebudovat na muzeum české kultury.

6./ Budovy školy před Týnem upravit na náboženské muzeum ekumenických vztahů.Použít k tomu usnesení Kruhu duchovních tradic. Dům tradic.

7./Prodejní místnosti na náměstí za,šít na prodej výhradně kulturních předmětů,památek /literatura,knižní antikvariát,prodej starých předmětů/ obrazů,fontána atd.

8./Do této celkové koncepce vhodně a účelově určit poslání chrámu sv.Mikuláše.

9./Na místě zbořené staré radnice vybudovat památník padlého vojáka

10./Z prostoru Staroměst.náměstí odstranit stánkový prodej a kočárové taxi-služby.

V Praze 14.2.1994

(VERITAS – zápis)

6.XI. 94

Společnost J. Jesenia při církvi čs.husitské
k ruk ThMg M.M a t y a š e

Wuchterleva 5
P r a h a 6 - Dejvice
166 26

Vážení bratři!

Děkujeme vám za souhlas s naší nabídkou ke spolupráci při výstavbě Staroměstského náměstí.

Litujeme,že pro krátkost času sdělenéhe terminu jednání vašeho výročního zasedání /8.XII./ se nemůžeme plně zúčastnit.Budeme se snažit,aby alespoň jeden zástupce /ses.Masarová/ se jednání zúčastnil.

Předpokládáme,že výsledkem vašeho jednání bude formulace oficielního sdělení na magistrát hl.m.Prahy.Proto vás žádáme o zasl ní tohoto textu,který bychom na příslušných místech naším sdělením podpořili

S bratrským pozdravem za

Dtoh.K.Ř i č a ř
jednatel

10.XI.1994.

Vážení přátelé!

Na 3.valné hromadě naší společnosti VERITAS jsme kromě jiného projednávali neutěšený stav historických památek české reforma= ce.V Praze se odehrály události,které měly zásadní vliv na osudy českého národa.Mnohé místa zde dosvědčují dějinné skutečnosti.Jednou z takových lokalit je Staroměsské náměstí,kde se odehrály významné události a kde stojí památné stavby připomínající naši minulost.

Původně jsme zamýšleli obrátit se na magistrát hl.města Prahy s návrhem co všechno by bylo nutné udělat,aby Staroměstské náměstí bylo postupně rekonstruováno tak, aby jednotlivá místa vhodně připomínala minulost národa a tím soustřeďovala pozornost n jen naší široké veřejnosti,ale i zahraničních navštěvníků Prahy.

Protože vaše společnost si dala za úkol tímto problémem zabývat,rozhodli jsme se netřištit t to snahy a vaši činnost podporovat Rádi bychom s vaší společností na tomto poli spolupracovali a tím navázali bližší kontakt.

V příloze předkládáme záměry,které jsme chtěli předložit magistrátu hl.m.Prahy

S bratrským pozdravem

SPOLEČNOST JANA JESENIA
PŘI CÍRKVI ČS. HUSITSKÉ
PRO OBNOVU DŮSTOJNOSTI PAMÁTNÝCH MÍST
STAROMĚSTSKÉHO NÁMĚSTÍ V PRAZE
Wuchterlova 5, 166 26 PRAHA 6 - Dejvice
tel.: (02) 2431 1395 fax: (02) 32 00 45
č.ú.: 3012429/1400, Poštovní banka a.s., Praha

VERITAS
Historická společnost
pro aktualizaci odkazu české reformace
Frýdlantská 1301
182 00 Praha 8

V Praze dne 2.12.1994

Vážení přátelé,

srdečně Vám děkuji za Váš přípis ze dne 10.11.tr. (který ovšem byl doručen před několika dny) a vítáme Vaši nabídku ke spolupráci Plně se stavíme za Vaše požadavky vůči magistrátu hlavního města Prahy a tak tedy i za Váš ideový záměr na rekonstrukci Staroměstské náměstí. Naše Společnost Jana Jesenia při CČSH ještě navíc požaduje aby v roce 1995 u příležitosti 580.výročí mučednické smrti Mistra Husa byla obnovena skutečná důstojnost Šalounova pomníku M.J.Husa na Staroměstském náměstí, a to tak, aby alespoň tak, jak je tomu v padě pomníku knížete Václava na Václavském náměstí, byl znemožněn svévolný přístup na korpus pomníku, a to se všemi právními důsledky

Zasíláme Vám naše vzdělavatelské materiály spolu s pozváním na naše výroční setkání ve čtvrtek 8.prosince t.r. od 17.00 hodin v budově sídla sekretariátu naší Společnosti v Praze-Dejvicích, Wuchterlova 5 (2.poschodí). Budeme velice rádi, jestliže se dostav i zástupci Vaší sesterské historické společnosti Veritas.

Srdečně Vás všechny pozdravuje a na další spolupráci se těší

za:

SPOLEČNOST JANA JESENIA
při církví čs. husitské
Wuchterlova ul. č. 5
166 26 Praha 6 - Dejvice

ThMgr. Milan Matyáš
předseda.

P.S. Ze zmíněného shromáždění Společnosti Jana Jesenia při CČSH dne 8.12.t.r. hodláme Vaše a naše požadavky oficiálně zaslat magistrátu hl.m.Prahy, úřadu městského obvodu Praha 1 i ministerstvu kultury ČR (tomu alespoň na vědomí).

Výbor Společnosti Jana Jesenia při Církvi československé husitské

Wuchterlova 5, 166 26 Praha 6, Dejvice

VERITAS - historická společnost pro aktualizaci české reformace

Vážení přátelé, příznivci, sestry a bratří, přátelé!

Minulé setkání, které jsme připravili a svolali na 8. listopadu, postihla naše (soukromá) Bílá hora. Pro rekonstrukci budovy na Novotného lávce byl přístup příliš složitý a cestu našlo jen pět lidí. Ostatní byli vraceni od druhého vchodu neinformovanou vrátnou, která žádnou „Společnost jasana" neznala. Také jsme zjistili, že pošta i v Praze samotné doručovala pozvánky přes deset dní, takže řada z Vás je dostala pozdě.

Proto Vás už nyní, s dostatečným předstihem, zveme **na výroční shromáždění ve čtvrtek 8. prosince 1994 od 17 hodin** ve velké zasedací síni ve druhém patře ve Wuchterlově ulici č. 5.

Cesta tentokrát není tak složitá. Ze stanice metra „A" Dejvická vzhůru k Prašnému mostu a zatočíme kolem „Budvarky" vlevo. Budova s věží a hodinami je Vaším cílem.

Na programu chceme prohovořit především:

1) Zvýraznění aktivity společnosti vůči magistrátu hlavního města Prahy
2) Rozšíření působnosti Společnosti přes hranice Staroměstského náměstí (navázány kontakty se Svazem Čechů v Chorvatské republice)
3) Založení tiskové edice „Tobě odkazuji…"
4) Zpráva o současné ekonomické situaci
5) Vzájemná rozprava s návrhy a další různé.

Těšíme se, že se se všemi Vámi, kteří jste dostali toto pozvání, určitě uvidíme. Přiveďte i své známé a přiložené materiály užijte k další propagaci.

ThMgr. Milan Matyáš
předseda v.r.

ThDr. Jiří Vaníček
tajemník v.r.

Edice „Tobě odkazuji..."

Přibyslavská zamyšlení

Edice „Tobě odkazuji …"

K otázce svatováclavské tradice

Edice „Tobě odkazuji…" svazek 2.

STAROMĚSTSKÁ EXEKUCE

Edice „Tobě odkazuji…" svazek 1.

Hospodine, pomoz! Se zbožnými je konec.

17. LISTOPAD 1939 - 1989

Edice „Tobě odkazuji …" svazek 4.

Proto se vzdálilo od nás právo, nedosahuje k nám spravedlnost.

S Mistrem Janem Husem o Boží pravdě dnes

JEDNOTA DUCHOVNÍCH TRADIC ČESKÝCH DĚJIN

Edice „Tobě odkazuji…" svazek 0.

„Národ, který nezná svou vlastní minulost, bude si ji muset zopakovat."

SPOLEČNOST JANA JESENIA
PŘI CÍRKVI ČS. HUSITSKÉ
PRO OBNOVU DŮSTOJNOSTI PAMÁTNÝCH MÍST
STAROMĚSTSKÉHO NÁMĚSTÍ V PRAZE
Wuchterlova 5, 166 26 PRAHA 6 - Dejvice
tel (02) 2431 1395 fax: (02) 32 00 45
č.ú.: 3012429/5500 Investiční a Poštovní banka a.s., Praha

Odpovědným
státním, veřejným a občanským orgánům
České republiky

sdělovacím prostředkům

IDEOVÝ ZÁMĚR NA ÚPRAVU STAROMĚSTSKÉHO NÁMĚSTÍ V PRAZE

Staroměstské náměstí pražské zaujímá v českých dějinách mimořádně významné postavení. Těmito místy procházela řada rozhodujících událostí, které namnoze zásadně ovlivnily vnitrostátní poměry i zahraniční aspekty zemí Koruny české.

Není sporu o tom, že právě Staroměstské náměstí hrálo v mnoha směrech rozhodující roli v průběhu jedné ze základních duchovních tradic našeho národa - české reformace, která vtiskla charakteristický rys českým dějinám, jak to přesvědčivě připomněli např. František Palacký a Tomáš G.Masaryk. Není pak rozhodující, že v naší době je tato skutečnost tu a tam různým způsobem problematizována, kdy se ovšem víc tvrdí než dokazuje, takže je tím popíráno "dějinné myšlení".

Česká reformace ve svém dějinném rozvoji zakotvila v naší zemi zásadu náboženské a tedy tehdy také politické snášenlivosti (tolerance), v té době v celé Evropě neobvyklé, kdy u nás nebylo legalizováno všeobecné pravidlo "Cuius regio, eius religio" (viz vládu panovníka "dvojího lidu" Jiřího z Poděbrad a následných Jagellonců, Kutnohorský smír z roku 1485, Českou konfesi z roku 1575 a Rudolfův Majestát z roku 1609).

Jistým zhmotněním všech těchto historických skutečností se tedy ve značné míře stalo pražské Staroměstské náměstí. Tento nepopíratelný fakt je zapotřebí z mnoha důvodů - i humanitních, pedagogických, občanských a státotvorných - zachovat pro přítomnost i budoucnost v "paměti národa" a tím také zvýraznit "genia loci" tohoto náměstí.

Z výše velice stručně uvedených důvodů považuje Společnost Jana Jesenia při Církvi československé husitské spolu s historickou společností pro aktualizaci odkazu české reformace Veritas za občanskou povinnost požádat odpovědné orgány státního, veřejného a politického života České republiky o podporu a ovšem i uskutečnění následujícího ideového záměru na úpravu Staroměstského náměstí v Praze:

(1) Zajistit důslednou ochranu Šalounova pomníku Mistra Jana Husa před stále trvajícím zneuctíváním alespoň tak, jako je chráněn pomník knížete Václava na Václavském náměstí. Tento požadavek je o to aktuálnější, že v roce 1995 si připomínáme 580. výročí od mučednické smrti tohoto významného českého reformátora.

(2) Pietním způsobem zvýraznit místo popravy 27 představitelů českého stavovského odboje za svobodu víry a svědomí z 21.6.1621 před Staroměstskou radnicí, a to především jeho vhodnou ochranou (kdysi bylo toto místo chráněno sloupky s řetízky).

(3) Na příhodném místě - snad nejvhodněji na travnaté ploše po zbořené části Staré radnice - zbudovat odpovídající památník českému panovníku "dvojího lidu" a náboženské snášenlivosti Jiřímu z Poděbrad, který se svým historickým významem řadí po bok Karla IV., a přesto po násilném odstranění své sochy z průčelí Týnského chrámu v roce 1626 nemá dodnes v Praze žádnou viditelnou uměleckou připomínku. Památník by mohl mít podobu prostého kamenného kvádru s reliéfem či plastikou a s výstižným textem, stručně připomínajícím Poděbradův návrh mírového uspořádání Evropy, první v dějinách vůbec. Tento požadavek zvýrazňuje ještě znatelněji rozhodnutí Organizace společností národů o vyhlášení roku 1995 za Mezinárodní rok tolerance.

(4) Při Staroměstské radnici obnovit Památník neznámého vojína, který byl nejprve odstraněn nacistickými okupanty a podruhé přemístěn komunistickou vládou na vrch Vítkov.

(5) Ve vhodné historické budově - snad v budově někdejší školy před Týnem - vybudovat muzeum náboženské tolerance a ekumenických vztahů a tak i duchovních tradic českého národa.

(6) Všechny historické objekty na Staroměstském náměstí opatřit vícejazyčnými nápisy (tabulkami) - snad v podobě naučné stezky - popisujícími historii toho kterého místa. Společnost Jana Jesenia při CČSH ve spolupráci se společností Veritas ráda poskytne odbornou textaci jednotlivých nápisů eventuálně návrh celého projektu.

(7) Stánkový prodej na Staroměstském náměstí důsledně zaměřit jen na kulturní a památkové předměty v duchu tohoto prostoru (např. staré předměty, obrazy, knižní antikvariát i současná vhodná literatura, suvenýry vztahující se k dějinám hlavního města Prahy apod.).

(8) Z toho vyplývá nezbytná nutnost blokovat a odstranit nežádoucí hnutí a tím i nevhodný prodej zboží čistě jen komerciálního charakteru. V každém případě je naléhavé co nejdříve odstranit zcela nedůstojný, primitivní a konstrukcí naprosto nevhodný objekt občerstvení, opřený přímo o budovu Staroměstské radnice v nejtěsnější blízkosti popraviště z 21.června 1621.

(9) Při provádění příslušných úprav pamatovat na to, že pražské Staroměstské náměstí by mělo být vhodným prostředím pro konání veřejných shromáždění především v duchu české státnosti a na její podporu. Snad by stálo za úvahu nainstalovat zde natrvalo reproduktory pro kvalitní ozvučení při těchto akcích.

(10) Neformálním a tvůrčím způsobem propojit snahy všech organizací hnutí, nadací i jednotlivců, majících zájem na realizaci rekonstrukce Staroměstského náměstí podle tohoto ideového záměru. Společnost Jana Jesenia při CČSH je připravena se na takovéto konkrétní spolupráci iniciativně podílet.

Podáno z výročního shromáždění Společnosti Jana Jesenia při Církvi československé husitské za přítomnosti zástupce společnosti Veritas v Praze dne 8.12.1994.

ThMgr. Milan Matyáš v.r.
předseda

Společnost Jana Jesenia
při Církvi čs. husitské
Wuchterlova ul. č. 5
166 26 Praha 6 - Dejvice

ThDr. Jiří Vaníček v.r.
tajemník

1995 (5)

SPOLEČNOST JANA JESENIA
při Církvi československé husitské
pro obnovu důstojnosti památných míst
Staroměstského náměstí v Praze

Wuchterlova 5, 166 26 Praha 6 - Dejvice
tel: (02) 2431 1395 fax: (02) 32 00 45
č.ú.: 3012429/5100, investiční a poštovní banka Praha

Členům výboru a spolupracovníkům SJJ

Vážení přátelé,

zveme Vás na pracovní poradu rozšířeného výboru Společnosti Jana Jesenia (SJJ) při Církvi československé husitské, která se bude konat
ve čtvrtek 25. května 1995 od 17 hodin
ve velké zasedací místnosti Ústřední rady Církve československé husitské, Wuchterlova ulice 5. Praha 6 - Dejvice, 2. patro. Spojení metrem - stanice Dejvická.

Pořad jednání:
1) Přehled dosavadní činnosti
2) Zastoupení SJJ na shromáždění národního smíření na Lipanech dne 27. května 1995 (ekumenická bohoslužba)
3) Příprava veřejného shromáždění na Staroměstském náměstí 21. června 1995 od 17.00 hodin
4) Určení kazatele za SJJ při ekumenickém shromáždění s pobožností 25. června 1995 od 19.30 hodin v mikulášském chrámu na Staroměstském náměstí k výročí popravy 27 představitelů stavovského odboje
5) Veřejné shromáždění SJJ v Kroměříži 25. června 1995 „Janové z tohoto kraje" - J. Milíč z Kroměříže a J. Sarkander
6) Další aktivita SJJ (vzdělavatelská, publikační a j.)
7) Ustavení Občanské akademie Jana Jesenia
8)Různé (návrhy, podněty aj.)

Za:

SPOLEČNOST JANA JESENIA
PŘI CÍRKVI ČS. HUSITSKÉ
PRO OBNOVU DŮSTOJNOSTI PAMÁTNÝCH MÍST
STAROMĚSTSKÉHO NÁMĚSTÍ V PRAZE
Wuchterlova 5, 166 26 PRAHA 6 - Dejvice

ThMgr. Milan Matyáš v.r.
Předseda SJJ

ThDr. Jiří Vaníček, v.r.
tajemník SJJ

SPOLEČNOST JANA JESENIA
při Církvi čs. husitské
pro obnovu důstojnosti památných míst
Staroměstského náměstí v Praze
Wuchterlova 5, 166 26 PRAHA 6 - Dejvice
tel.: (02) 2431 1395, fax: (02) 32 00 45
č.ú.: 3012429/5100, Investiční a Poštovní banka a.s., Praha

V Praze dne 13.6.1995

Prosíme, promiňte,
že Vás v nadpise tohoto listu
neoslovujeme příjmím jménem.

Vážený,

přiložené sdělení o našem pietním setkání dne 21.6.1995 na pražském Staroměstském náměstí přijměte laskavě jako vřelé a upřímné osobní pozvání.

Opravdu nás velice potěší, když Vás budeme moci srdečně přivítat a tak si také potvrdit Váš zájem o naše snažení.

S přáním všeho dobrého

SPOLEČNOST JANA JESENIA
při církvi čs. husitské
Wuchterlova ul. č. 5
166 26 Praha 6 - Dejvice

ThMgr. Milan Matyáš
předseda

1996 (6)

„Pravidlo tolerance je původu reformačního. ...
V naší demokratické republice musí být opravdová svoboda svědomí, tolerance a uznávání dobrého a lepšího nejen kodifikovány, ale i praktikovány, a to ve všech oborech veřejného života."
T. G. MASARYK

Společnost Jana Jesenia při Církvi československé husitské
svolává pod tímto motem
o letošním Mezinárodním roku tolerance

PIETNÍ SHROMÁŽDĚNÍ

k uctění památky představitelů českého odboje za svobodu víry a svědomí, popravených 21. června 1621 na Staroměstském náměstí, a to na

21. června 1995 v 17 hodin
na Staroměstském náměstí v Praze 1
na místo tehdejšího popraviště u Staroměstské radnice

Zveme všechny, kdo mají v úctě nejlepší tradice českého národa a kdo si přejí, aby dnešní život v České republice byl veden v duchu tolerance, svobody a vzájemného porozumění.

Ke 375. výročí
popravy 27 představitelů českého odboje
za svobodu víry a svědomí

sejdou se členové a příznivci Společnosti Jana Jesenia

v pátek 21. června 1996 v 17.00 hodin

u někdejšího popraviště na Staroměstském náměstí
v Praze (u Staroměstské radnice)

k pietní připomínce duchovního odkazu našich předků

pod základní aktuální myšlenkou

TOLERANCE V NAŠEM DNEŠNÍM SVĚTĚ.

Přijďte a přiveďte též své přátele a známé!

Z aktivity Společnosti Jana Jesenia:

1) Jsme v dalším jednání s Magistrátem hl. m. Prahy

a) o vhodné umělecké připomínce Jiřího z Poděbrad, prvého iniciátora společenství národů v Evropě, na Staroměstském náměstí a s ministerstvem zahraničí ČR o tomtéž u budov OSN v Ženevě a New Yorku.

b) o konečném vyřešení ochrany Šalounova pomníku Mistra Jana Husa na Staroměstském náměstí.

Pro obojí předkládáme konkrétní umělecké návrhy výtvarníka Vladimíra Pechara.

2) V předvečer výročí úmrtí Jiřího z Poděbrad, tj. dne 21. března 1996 se konala také vzpomínka nad rakví tohoto tolerantního českého panovníka „dvojího lidu" v hrobce českých králů ve svatovítském chrámu i za účasti řkatolické církve.

3) V západočeském regionálním centru Společnosti Jana Jesenia se koná v neděli 9. června 1996 od 15.00 hodin koncert křesťanských songů manželů Jany a Luboše Svobody, někdejších členů Divadla Semafor.

(Na adrese: Sbor Kristova kříže, Plzeň, Mikulášské náměstí 11).

4) V moravském regionálním centru Společnosti Jana Jesenia se sejde v neděli 30. června 1996 od 14.00 hodin veřejné shromáždění k 580. výročí mučednické smrti Husova následovníka Jeronýma Pražského.

(Na adrese: Muzeum Kroměřížska, Kroměříž, Velké náměstí 38).

5) V sobotu 22. června 1996 účast zástupců Společnosti Jana Jesenia na veřejné shromáždění na Lipanech s ekumenickou účastí.

6) V sobotu 6. července 1996 od 15.00 hodin připomenutí mučednické smrti Mistra Jana Husa v Betlémské kapli (v přímém přenosu ČT a ČRo). Zaujměte svá místa v dostatečném předstihu!

7) Ve čtvrtek 12. září 1996 od 18.00 hodin shromáždění členů a příznivců Společnosti Jana Jesenia k výročí ~~narození~~ úmrtí TGM (14. září ~~1850~~) s mottem: „Základy naší demokracie v české reformaci".

(Na adrese: ústředí SJJ Praha 6–Dejvice, Wuchterlova 5).

8) Ve čtvrtek 24. října 1996 od 18.00 hodin setkání členů a příznivců Společnosti Jana Jesenia k výročí obnovení svobodné české státnosti (28. října 1918) s tématem „Svoboda svědomí v demokracii".

9) V předvečer výročí Bílé hory ve čtvrtek 7. listopadu 1996 od 18.00 hodin valné shromáždění Společnosti Jana Jesenia s ústřední myšlenkou „Dnešek a české národní obrození?"

10) V pátek 8. listopadu 1996 v den výročí Bílé hory od 16.00 hodin návštěva vyšehradského hřbitova (Slavína) s připomenutím českých národních obroditelů.

11) V předvečer úmrtí J. A. Komenského (15. listopadu 1670 v Amsterdamu) ve čtvrtek 14. listopadu 1996 od 18.00 hodin shromáždění Společnosti Jana Jesenia s tématem „Duchovní odkaz J. A. Komenského pro dnešek".

12) V pondělí 18. listopadu 1996 setkání členů a příznivců Společnosti Jana Jesenia k obojímu výročí 17. listopadu (1939 a 1989): „Ideály svobodně–demokratické společnosti."

13) Na podzim 1996 se připravuje zřízení Občanské akademie Společnosti Jana Jesenia.

14) Pokračovat ve vydávání vzdělavatelské edice „Tobě odkazuji..."

Doposud vyšly tyto tituly:

0 – Jednota duchovních tradic českých dějin
01 – Staroměstská exekuce
02 – K otázce svatováclavské tradice
03 – Přibyslavská zamyšlení
04 – 17. listopad 1939 – 1989
05 – Tolerance
06 – Pře Jana Sarkandera
07 – K čemu potřebujeme Společnost Jana Jesenia?
08 – Český král, který byl skutečným rytířem (Jiří z Poděbrad)
09 – Český příspěvek ke světovému skautingu
10 – S Mistrem Janem Husem o Boží pravdě dnes

1996 (7)

Děkujeme všem, kdo zaslali Společnosti Jana Jesenia své dobrovolné příspěvky. Omlouváme se, že v řadě případů vinou banky nedokážeme identifikovat jednotlivé dárce.Těm, kteří přiloženou poštovní poukázkou zašlou dobrovolný příspěvek, ten nejvřelejší dík.

Očekáváme značné finanční náklady spojené zejména s realizací našeho projektu umělecké připomínky Jiřího z Poděbrad a ochrany Husova pomníku na Staroměstském náměstí (viz bod č. 1).

Těšíme se, že se všech těchto našich akcí zúčastníte a přivedete i své přátele a známé.

Společnost Jana Jesenia je otevřena pro všechny lidi dobré vůle.

ThMgr. Milan Matyáš
předseda

ThDr. Jiří Vaníček
tajemník

Společnost Jana Jesenia
Wuchterlova 5, 166 26 Praha 6 – Dejvice
tel: 02 - 2431 1395, fax 02 - 32 00 45
číslo účtu: 3012429/5100, IPB Praha
IČO: 6383 5070

Pozvánka

NA VZPOMÍNKOVÝ DEN K UCTĚNÍ PAMÁTKY
27 mužů z českých stavů popravených před 375 lety - 21. června -
na Staroměstském náměstí

NEDĚLE 23. ČERVNA 1996 - v Praze

V kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v 19,30 hod.
a
na Staroměstském náměstí ve 20,30 hod.

PROGRAM
Kostel sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí

Bohoslužební úvod - slovem poslouží patriarcha Církve československé husitské ThMgr. Josef **ŠPAK**

Historické události
O popravě 27 mužů z českých stavů - připomene kazatel Církve bratrské ThMgr. Jaroslav **KUBOVÝ**

Hudební část
ANTONÍN DVOŘÁK - Biblické písně (výběr)
JOHANN SEBASTIAN BACH - Sonata č.1 g moll (Adagio, Fuga)
Účinkují - Magda **BĚLOHLÁVKOVÁ** - soprán
Marie **DVORSKÁ** - housle
Jan **BĚLOHLÁVEK** - kl. doprovod

Staroměstské náměstí

Položení věnce k pamětní desce na Staroměstské radnice - Promluví ThMgr. Jaroslav **KUBOVÝ**

Zpěvem doprovodí - hudební skupina **"Slovo života"**

Česká župa **KOSTNICKÉ JEDNOTY** zve k hojné účasti nejširší veřejnost

VÝROČÍ POPRAVY

Na Staroměstském náměstí

21. června 1621

Vzpomínáme

Dne 21. června 1621 bylo popraveno na Staroměstském náměstí 27 statečných mužů z českých stavů.

* Od r. 1485 byly země Koruny české jediným evropským státem, kde platilo jedno ze základních lidských práv, t j. svoboda náboženského vyznání.

*. V této době a rovněž v následujícím 16. a začátkem 17. století bylo v českých zemích téměř 90% obyvatel nekatolického vyznání, kteří byli postupně donucováni k přestupu na římsko-katolickou víru.

Příčiny povstání

Spočívaly v tom, že na český trůn nastoupili rakouští Habsburkové, kteří jako římští katolíci chtěli všechny obyvatele českých zemí pokatoličtit - rekatolizovat a jejich práva omezit. To vyvolalo mezi českým lidem velké rozhořčení a pobouření.

Průběh událostí

Proto vypuklo v r. 1618 v naší zemi povstání proti tomuto nátlaku. Po dvou letech však bylo potlačeno císařským vojskem Ferdinanda II. Habsburského. Po vítězství Ferdinandově byli krutě potrestáni stateční představitelé tohoto povstání - odboje.

* 27 jich bylo veřejně popraveno na Staroměstském náměstí.

*Jejich sťaté a znetvořené hlavy byly veřejně vystaveny v klecích na Staroměstské mostecké věži Karlova mostu.

* Obětmi popravy se stala elita české země . Jména popravených čteme na pamětní desce umístěné na zdi Staroměstské radnice.

* Touto popravou bylo zahájeno postupné vyvražďování statisíců obyvatel v naší zemi v celém průběhu třicetileté války.

* České země byly podrobeny jedné z nejstrašnějších genocid v novověkých evropských dějinách. Odhaduje se, že třicetiletou válku přežila asi polovina původního obyvatelstva zemí Koruny české.

* Třicetiletá válka byla součástí zápasu mezi protestanskou a katolickou Evropou. Po jejím - pro nás neblahém ukončení v roce 1648 se české země dostaly do oblasti oddělené od protestanské Evropy " železnou oponou ".

Dějinné důsledky

Obyvatele země postihla pak ještě během války další krutá pohroma. Mnozí museli opustit svou vlast pro své přesvědčení. Ti, co nesměli odejít, byli donucováni násilnickými prostředky k tomu, aby změnili svoji víru.
Nastala doba, kterou mnozí nazývají právem dobou temna, v níž bylo dovoleno vyznávat pouze jednu víru - římsko-katolickou.
Byl nastolen totalitní režim, ve kterém pod hrozbou trestu smrti, mučení, ztráty obživy či existence vůbec - lámal charaktery lidí. Ti ve strachu a hrůze a pod nátlakem se měli vzdát vlastního přesvědčení.

Vzpomeňme proto v pietní úctě těchto příkladně statečných obětí tehdejšího našeho národa, kteří položili život za svobodu víry a svědomí - za obhajobu jednoho ze základních lidských práv.

Podrobnější informace naleznete v odborné literatuře, např.:

Tomáš Bílek: Reformace neboli obnovení náboženství katolického po bitvě bělohorské (Praha 1894)
Ernst Denis: Čechy po Bílé hoře I.II.(Praha 1911)
Kamil Krofta: Dějiny selského stavu (Praha 1948)
J. Neumann: Český barok (Praha 1956)
J. Petráň: Staroměstská exekuce (Praha 1971)
J. Polišenský: Třicetiletá válka a český národ (Praha 1960)

Popravy na Staroměstském náměstí v Praze dne 21. června 1621

podle soudobého provedení r.1621

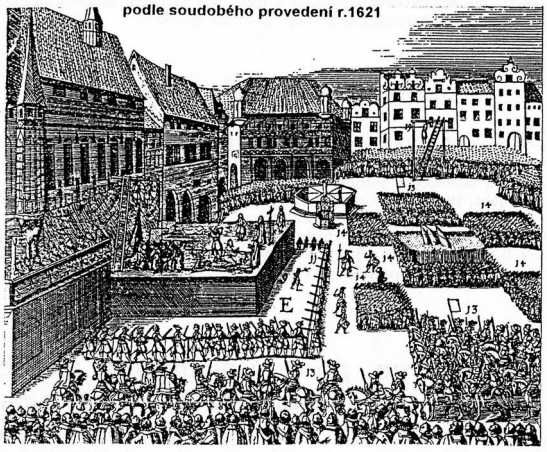

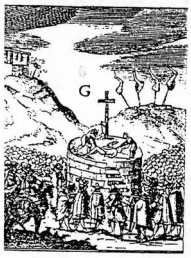

Čtvrcení těla rektora University pražské doktora Jana Jesenia

Trestání bičováním a přibitím jazyka k šibenici

Hlavy popravených vyvěšené ze Staroměstské mostecké věže

POZVÁNKA

na vzpomínkové shromáždění k uctění památky
27 představitelů stavovského odboje, popravených 21. června 1621
na Staroměstském náměstí v Praze

neděle 20. června 1999 v 18 hodin

v kostele sv. Mikuláše
na Staroměstském náměstí v Praze

PROGRAM

K historickému výročí promluví: ThDr. Vlastimil Zítek

Koncert
Z děl: J. S. Bacha
G. F. Händela
a dalších

Účinkující: Magda Bělohlávková a Renata Pušlová - zpěv
Hana Francová - flétna
Jan Bělohlávek a Jan Bernátek - varhany

Položení věnce k pamětní desce popravených
před Staroměstskou radnicí s krátkým doprovodným slovem a zpěvem.

Moderátor: ThMgr. Bohumil Kejř

Pořádají: VERITAS - historická společnost pro aktualizaci odkazu české reformace, Kostnická jednota, Církev československá husitská v Praze, Svaz bojovníků za svobodu, Sokol, Masarykova demokratická společnost, Slovo života a další. **VSTUPNÉ DOBROVOLNÉ**

VÝROČÍ POPRAVY

na Staroměstském náměstí v Praze

21. června 1621

Čtvrcení těla rektora University pražské doktora Jana Jesenia

Trestání bičováním a přibitím jazyka k šibenici

Hlavy popravených vyvěšené ze Staroměstské mostecké věže

Co si tímto výročím připomínáme?

* Bestiální popravu 27 představitelů boje za svobodu víry a svědomí - jednoho ze základních lidských práv.
* Zahájení útlaku naprosté většiny obyvatelstva (v té době bylo 90 % lidí nekatolického vyznání), které bylo nuceno přijmout římskokatolické náboženství nebo opustit zemi.
* Začátek třicetileté války (namířené proti nekatolíkům), kterou přežila jen polovina obyvatelstva naší země a která byla ukončena potupným vestfálským mírem, jenž znamenal konec nadějím exulantů (mezi nimi i J.A.Komenského), že se budou moci vrátit do vlasti.

Oběti 21. června 1621

Začínalo ráno 21. června 1621. Před Staroměstskou radnicí zahájili kruté divadlo, na které i válčením otrlá Evropa vzpomínala dlouho s údivem a hrůzou.

Odsouzení k popravě:

První vstoupil na lešení potažené černým suknem
Jáchym Ondřej Šlik, příslušník panského stavu, padesát dva roků stár. Jeho hlava se kutálela daleko nazad a proud krve vystříkl na kříž na okraji popravčího lešení. Po něm následovali další:

Václav Budovec z Budova, čtyřiaosmdesátiletý příslušník panského stavu, vůdčí osobnost české protihabsburské politiky. Byl sťat.

Kryštov Harant z Polžic a Bezdružic, příslušník panského stavu, byl sťat.

Václav Kaplíř ze Sulevic, rytíř šestaosmdesátiletý, nejstarší z popravených, byl sťat.

Prokop Dvořecký z Olbramovic, rytíř, byl sťat.

Bedřich z Bílé a na Řehlovicích, rytíř, byl sťat.

Jindřich Otta z Losu, rytíř, stár osmdesát roků, byl sťat.

Diviš Černín z Chudenic, rytíř, odmítl duchovní útěchu od jezuitů, ač byl římský katolík. Byl sťat.

Vilém Konecchlumský, rytíř, sedmdesátiletý, byl sťat.

Bohuslav z Michalovic, rytíř. Kat mu nejprve usekl pravou ruku, potom byl sťat.

Valentin Kochan z Prachové, šedesátiletý, mistr svobodných umění, písař Nového města Pražského, byl sťat.

Tobiáš Štefek z Koloděj, radní Malé Strany, byl sťat.

Kryštov Kober, radní z Malé Strany, byl sťat.

Jan Šultys z Feldsdorfu, primátor Kutné Hory, byl sťat.

Maxmilián Hošťálek, primátor Žatce, byl sťat.

Jan Jessenius, doktor medicíny, rektor Karlovy university, padesát pět roků stár. Kat mu nejdříve vyřízl jazyk, potom byl sťat.

Jan Hauenschild, doktor práv. Kat mu nejprve usekl pravou ruku, potom byl sťat.

Leonard Rüppel, doktor práv. Kat mu nejprve usekl pravou ruku, potom byl sťat.

Jan Kutnauer ze Sonnenštejna, mistr svobodných umění, čtyřicetiletý, nejmladší z popravených, radní Starého Města Pražského. Byl oběšen na břevnu z okna radnice.

Simeon Sušický ze Sonnenštejna, nevlastní otec Kutnauerův, byl oběšen na břevnu z okna radnice.

Natanael Vodňanský, primátor Starého Města Pražského, spisovatel, byl oběšen na šibenici před radnicí.

Václav Maštěřovský z Jizbice, pražský měšťan, byl sťat.

Jindřich Kozel z Peclínovce, radní Nového Města Pražského, byl sťat.

Ondřej Kocour z Votína, radní Nového Města Pražského, byl sťat.

Jiří Řečický, radní Nového Města Pražského, byl sťat.

Michal Witmann, radní Nového Města Pražského, byl sťat.

Šimon Vokáč z Chýš, pražský měšťan, byl sťat.

Další odsouzení:

Následující den přibil kat městského písaře Mikuláše Diviše z Doubravína za jazyk k šibenici, kde ho ponechal dvě hodiny, potom byl vsazen do vězení. Další tři měšťany:
Václava Božeckého
Josefa Kubína
Václava Švehlu vymrskal kat metlami z města.

Tak skončila v Čechách nikdy předtím nebývalá exekuce, svou hrůzností neslýchaná. Jestliže chtěl vítězný Habsburk Ferdinand II. ohromit nejen Čechy, ale i Evropu, podařilo se mu to dokonale.

Vzpomeňme proto v pietní úctě těchto příkladně statečných obětí - synů našeho národa, kteří položili život za svobodu víry a svědomí - za obhajobu jednoho ze základních lidských práv.

POZVANKA

na vzpomínkové shromáždění k uctění památky
27 představitelů českého odboje, popravených 21.června 1621
na Staroměstském náměstí

středa 21. června 2000 v 18 hod.

v kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí

PROGRAM

Vzpomínkové slovo k výročí: ing. Miloš Šolc
předseda BJB a člen ÚV Kostnické jednoty

Koncert

J.S.Bach 1 - Třetí suita pro solové violoncello
- Allemande a preludium pro violoncello
2 - Preludium Es dur pro varhany
3 - Koncert A dur pro smyčcový orchestr
A. Dvořák 4 - Biblické písně - výběr

Účinkující : *Michelle Hradecká - varhany*
Magda Bělohlávková - soprán
Petr Nouzovský - violoncello
Smyčcový orchestr konzervatoře Jar. Ježka

Moderátor : Mgr. Bohumil Kejř
POLOŽENÍ VĚNCE k pamětní desce popravených
před Staroměstskou radnicí s krátkým doprovodným slovem

Pořádají : Kostnická jednota, VERITAS - historická společnost, Společnost Jana Jesenia, CČSH v Praze, SOKOL, Svaz bojovníků za svobodu a další.

VSTUPNÉ DOBROVOLNÉ

VÝROČÍ POPRAVY

na Staroměstském náměstí

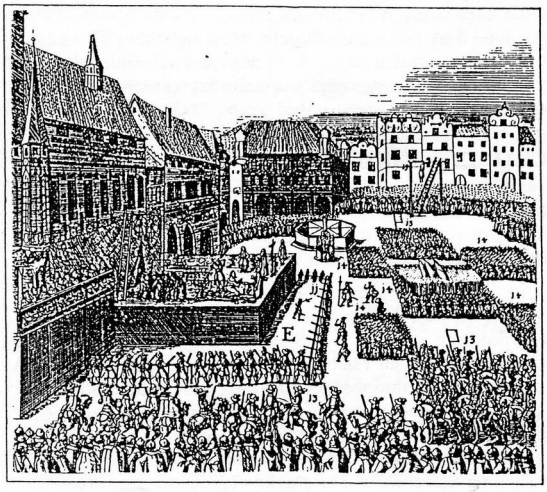

21. června 1621

Vzpomínáme

Dne 21. června 1621 bylo popraveno na Staroměstském náměstí 27 statečných mužů z českých stavů.

* Od r. 1485 byly země Koruny české jediným evropským státem, kde platilo jedno ze základních lidských práv, t j. svoboda náboženského vyznání.

*. V této době a rovněž v následujícím 16. a začátkem 17. století bylo v českých zemích téměř 90% obyvatel nekatolického vyznání, kteří byli postupně donucováni k přestupu na římsko-katolickou víru.

Příčiny povstání

Spočívaly v tom, že na český trůn nastoupili rakouští Habsburkové, kteří jako římští katolíci chtěli všechny obyvatele českých zemí pokatoličtit - rekatolizovat a jejich práva omezit. To vyvolalo mezi českým lidem velké rozhořčení a pobouření.

Průběh událostí

Proto vypuklo v r. 1618 v naší zemi povstání proti tomuto nátlaku. Po dvou letech však bylo potlačeno císařským vojskem Ferdinanda II. Habsburského. Po vítězství Ferdinandově byli krutě potrestáni stateční představitelé tohoto povstání - odboje.

* 27 jich bylo veřejně popraveno na Staroměstském náměstí.

*Jejich sťaté a znetvořené hlavy byly veřejně vystaveny v klecích na Staroměstské mostecké věži Karlova mostu.

* Obětmi popravy se stala elita české země . Jména popravených čteme na pamětní desce umístěné na zdi Staroměstské radnice.

* Touto popravou bylo zahájeno postupné vyvražďování statisíců obyvatel v naší zemi v celém průběhu třicetileté války.

* České země byly podrobeny jedné z nejstrašnějších genocid v novověkých evropských dějinách. Odhaduje se, že třicetiletou válku přežila asi polovina původního obyvatelstva zemí Koruny české.

* Třicetiletá válka byla součástí zápasu mezi protestanskou a katolickou Evropou. Po jejím - pro nás neblahém ukončení v roce 1648 se české země dostaly do oblasti oddělené od protestanské Evropy " železnou oponou ".

Dějinné důsledky

Obyvatele země postihla pak ještě během války další krutá pohroma. Mnozí museli opustit svou vlast pro své přesvědčení. Ti, co nesměli odejít, byli donucováni násilnickými prostředky k tomu, aby změnili svoji víru.
Nastala doba, kterou mnozí nazývají právem dobou temna, v níž bylo dovoleno vyznávat pouze jednu víru - římsko-katolickou.
Byl nastolen totalitní režim, ve kterém pod hrozbou trestu smrti, mučení, ztráty obživy či existence vůbec - lámal charaktery lidí. Ti ve strachu a hrůze a pod nátlakem se měli vzdát vlastního přesvědčení.

Vzpomeňme proto v pietní úctě těchto příkladně statečných obětí tehdejšího našeho národa, kteří položili život za svobodu víry a svědomí - za obhajobu jednoho ze základních lidských práv.

Podrobnější informace naleznete v odborné literatuře, např.:

Tomáš Bílek: Reformace neboli obnovení náboženství katolického po bitvě bělohorské (Praha 1894)
Ernst Denis: Čechy po Bílé hoře I.II.(Praha 1911)
Kamil Krofta: Dějiny selského stavu (Praha 1948)
J. Neumann: Český barok (Praha 1956)
J. Petráň: Staroměstská exekuce (Praha 1971)
J. Polišenský: Třicetiletá válka a český národ (Praha 1960)

Děti obviněných prosí za propuštění svých otců

Trestání bičováním a přibitím jazyka k šibenici

Čtvrcení těla rektora University pražské doktora Jana Jesenia

Hlavy popravených vyvěšené ze Staroměstské mostecké věže

2002 (10)

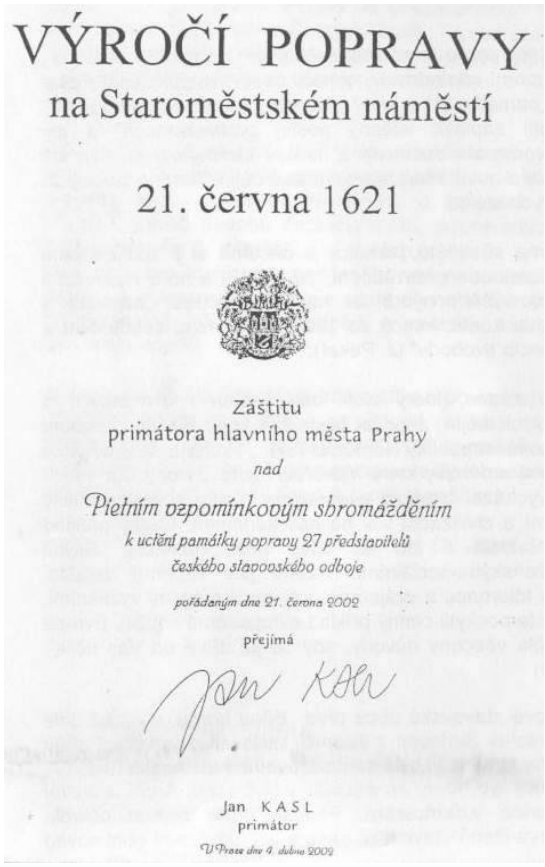

VÝROČÍ POPRAVY
na Staroměstském náměstí

21. června 1621

Záštitu
primátora hlavního města Prahy
nad
Pietním vzpomínkovým shromážděním
k uctění památky popravy 27 představitelů
českého stavovského odboje
pořádaným dne 21. června 2002
přejímá

Jan KASL
primátor
V Praze dne 4. dubna 2002

Pozvánka

na vzpomínkové shromáždění k uctění památky 27 představitelů českého stavovského odboje, popravených 21. června 1621 na Staroměstském náměstí v Praze

Uskuteční se dne
21. června 2002 v 18 hodin
v kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí

Program
Vzpomínkové slovo k výročí:
Mgr. Dalibor Molnár, spisovatelka Dagmar Štětinová
Krátké proslovy potomků popravených:
PhDr. Jan Vodňanský, Viktor Sušický ze Sonnenštejna

Koncert

Účinkující: Magda Bělohlávková — soprán, Jan Bernátek — doprovod varhan

J. S. Bach: kantáta č. 213
Jan Bernátek: Žízeň po lásce
J. S. Bach: chorál z kantáty č. 147
A. Dvořák: Biblické písně (výběr)

Žatecký příležitostní sbor pod vedením Alžběty Urbancové
Moderátor: Mgr. Bohumil Kejř

Položení věnců k pamětní desce popravených
před Staroměstskou radnicí s doprovodným slovem

Vzpomínkové shromáždění pořádají: Kostnická jednota, VERITAS — historická společnost, CČSH v Praze, Sokol, Svaz bojovníků za svobodu, Masarykova společnost, Sdružení rodáků a přátel města Žatce, Slovanský výbor ČR a další.

Vstupné dobrovolné

„Památka slz a krve“

Památku popravy na Staroměstském náměstí a události, které po ní následovaly, označil český historik Josef Pekař jako „památku slz a krve“. Napsal, že tuto památku „nikdy nemohl zaplašit vítězný postoj protireformace“ a my dodáváme: ani duchovní a mravní lhostejnost dneška ani pokusy o nové interpretace našich dějin, které je vracejí do minulých století.

Hlásíme se k této památce a chceme si ji spolu s vámi připomenout v přesvědčení, že „na Bílé hoře nezvítězila kultura vyšší“, nýbrž že naše společnost „bojovala a podlehla konec konců za zásadu mravního sebeurčení a za princip svobody“ (J. Pekař).

Tento zápas, který tvoří osu našich i evropských a světových dějin, započal mistr Jan Hus. Bývalý president Spolkové republiky Německo řekl: „Praha byla vždy úzce spojena s děním, které vytvářelo osud Evropy. Za všech dob vycházel z tohoto evropského centra charakteristický kulturní a civilizační vliv na náš kontinent. Český překlad Bible vznikl o sto let dříve nežli německý. Svými náboženskými-sociálními hnutími jste rozvinuli zvláštní formu tolerance a vzájemné úcty mezi různými vyznáními. Tím jste poskytli cenný příklad evropskému soužití. Evropa by měla všechny důvody, aby se již dříve od Vás učila“ (1990).

Vůdcové stavovské obce před Bílou horou, v jejichž čele stál Václav Budovec z Budova, usilovali o vytvoření státu vyššího typu nežli byla centralizovaná habsburská říše, o takový typ, který se prosadil v Nizozemí, Anglii a dozrál v Americe v demokracii. Přinesl těmto zemím pokrok. Poprava členů stavovské obce a její nahrazení obcí novou učinilo na celá staletí konec parlamentárnímu vývoji, konec památce Husově a Českých bratří. Teprve obrození se k nim vrací. T. G. Masaryk prohlašuje: „Naší reformací byly položeny základy moderní humanity a tím i demokracie.“

„Památka slz a krve“ těch, kteří v této zemi usilovali o svobodu ve věcech víry, o svobodu politickou, o věrnost danému slovu, o lidskou důstojnost, o základní lidská práva, o novou podobu českého státu, popravených na Staroměstském náměstí, i těch, kteří v době protireformace trpěli jako poddaní u nás nebo odešli do exilu (J. A. Komenský), ukazuje cestu do nové Evropy, do budoucnosti lidštější a svobodnější a zavazuje nás se na tuto cestu vydat.

Jako dědici těchto vzácných tradic cítíme povinnost držet „památku slz a krve“ živou ve vědomí našeho národa. Nepociťujeme při tom žádnou zášť vůči komukoli dnes. Litujeme toho, že tyto otázky nejednou vedly k nepřátelství a konfrontacím křesťanů různých tradic v naší zemi.

prof. dr. Josef Smolík

Odsouzení k popravě:

Jáchym Ondřej Šlik
Václav Budovec z Budova
Kryštof Harant z Polžic a Bezdružic
Kašpar Kaplíř ze Sulevic
Prokop Dvořecký z Olbramovic
Bedřich z Bílé a na Řehlovicích
Jindřich Otta z Losu
Diviš Černín z Chudenic
Vilém Konecchlumský
Bohuslav z Michalovic
Valentin Kochan z Prachové
Tobiáš Štefek z Koloděj
Kryštof Kober
Jan Šultys z Feldsdorfu
Maxmilián Hošťálek
Jan Jessenius
Jan Hauenschild
Leonard Rüppel
Jan Kutnauer ze Sonnenštejna
Simeon Sušický ze Sonnenštejna
Natanael Vodňanský
Václav Maštěřovský z Jizbice
Jindřich Kozel z Peclínovce
Ondřej Kocour z Votína
Jiří Řečický
Michal Witmann
Šimon Vokáč z Chýš

Skryté a draze vykoupené vítězství

(Z projevu Mgr. Dalibora Molnára k výročí staroměstské exekuce 21. 6. 1621)

Nejhlouběji na mne zapůsobilo svědectví přímých svědků posledních chvil života odsouzených 27 před popravou. Je zaznamenáno v Komenským redigovaném spisu „Historie o těžkých protivenstvích církve české“ a Rosaciově „Koruně neuvadlé českých Božích mučedníků“. Jan Rosacius Hořovský, duchovní, který je na té poslední cestě doprovázel, o tom pověděl, že jako na radostnou hostinu, jako na slavnost, na smrt, k popravčímu špalku a na šibenici odcházeli.

Když na ty chvíle prostřednictvím čtení oněch svědků hledíte, mizí jejich tragičnost a ta poprava přestává být popravou a vy poznáváte, že spíše než o prohru jde o očím sice skrytí, neviditelné, ale tím slavnější a trvalejší vítězství.

Jsou mnozí, kteří jednání představitelů stavovského povstání kritizují. Mluví o tom, že nebylo dosti obezřelé, že jim šlo také o jejich osobní zájmy, ambice, že byli skoupí při poskytování potřebných finančních a hmotných podpor. Já je teď nechci hájit. I tyto věci při nich asi byly. Byli to jenom nám ve všem podobní lidé. Přece však chci těmto kritikům říci: Umlkněte! O jaké skouposti chcete mluvit? Ti lidé přece posléze té dobré věci, o kterou se zasazovali, přinesli oběť nejvyšší, svých vlastních životů. Zastali se jí a bojovali o ni tím nejdokonalejším způsobem, jakým o ni vůbec bojoval lze, svou věrností až do smrti a na smrt.

Byli odsouzeni jako zločinci a vlastizrádci. Ale sami ti, kteří je tak odsoudili, je ospravedlnili a lépe, než snad kdo jiný může, ukázali, jak jejich vzpoura, ano i to násilí, kterého použili, bylo oprávněné. Prokázali a ukázali to ti jejich soudci vším tím, k čemu tyto popravy byly jenom úvodem. Zpustošením této země krutým útlakem a pronásledováním jdoucím až po okraj dokonané genocidy. Když stavovští vůdcové povstání zahájili, právě proti této krutosti je zahájili, nespravedlnosti a krutosti tehdejšího vládce a jeho podněcovatelů a spoluvládců, kterou už před povstáním nosili v srdci, připravovali a ani se s tím příliš netajili. Stavovské povstání nebyla zrada, ale naopak věrnost a z ní plynoucí obrana vlasti a jejího lidu.

A jakého ospravedlnění, jaké rehabilitace se jim dostává na soudu dějin! Když dnes usilujeme budovat svou společnost a když je v okolních státech budována na základě slavnou Deklarací vyhlášených lidských práv, nejen že je ospravedlňujeme, rehabilitujeme, my je oslavujeme. Jako seménka zasetá do úrodné půdy, ano, jako nadějně klíčící rostlinky jsou ona práva v těch věcech, o které zápasili, hlásaných v České konfesi, vyvzdorovaném Majestátu a z něho jdoucím Porovnání i Konfederačních aktech, obsažena.

Nikoli prohra, ale draze, snad až příliš draze vykoupené vítězství je ona staroměstská poprava a ona 160letá anabáze českých exulantů a ve vlasti se skrývajících věrných Kristových mučedníků, která potom následovala. Vítězství tím hlouběji nás oslovující i zavazující a velikost pravdy, kterou hlásali, nás přesvědčující.

Ale odkud to všechno? Kde je pramen té síly, která dala zvítězit i nad smrtí, odkud to světlo onoho jasnozření pro lidský rod spravedlivé cesty do budoucnosti? Abychom ten zdroj rozeznali, je nutno se vrátit k těm chvílím posledních zápasů, chvílím pravdy smrti tváří v tvář. Toto je svědectví jednoho z těch, kteří jim byli přítomni: Píše o tom, že když duchovní Rosacius odsouzeným k útěše připomínal slova Písma, tu že oni na dotvrzení toho, co říkal, hned dvě či tři jiná místa Písma jemu i sobě k potěše připomínali. To je ten pramen, zdroj síly a světla, který měli ve svém srdci, s nímž srostli. Byla to Bible a Ten, který v ní mluví, jehož hlasem je celá prodchnuta.

To radostné a nejnadějnější, co se mezi námi křesťany v posledních letech stalo, je skutečnost, že ta kniha – Bible ve všech křesťanských církvích nabývá stále větší vážností a respektu v mateřských jazycích zní při našich bohoslužbách, dostává se do rukou všem bez rozdílu. V naší zemi jsme ji společně evangelíci i katolíci přeložili do současného českého jazyka.

To je to radostné, co nakonec mohu říci. To je ta naděje, kterou mám: Že hlas Toho, který v ní mluví, je mocnější než všechny naše spory a hádky, bloudění a omyly, hněvy a nenávisti, že nás přemáhá a bude přemáhat, abychom i vzdor všemu tomu, co nás ještě dělí, byli jedno v lásce, i sami sobě i tomuto národu ku prospěchu.

Otištěno: Evangelický týdeník Kostnické jiskry 87, 2002, č. 26, s. 2.

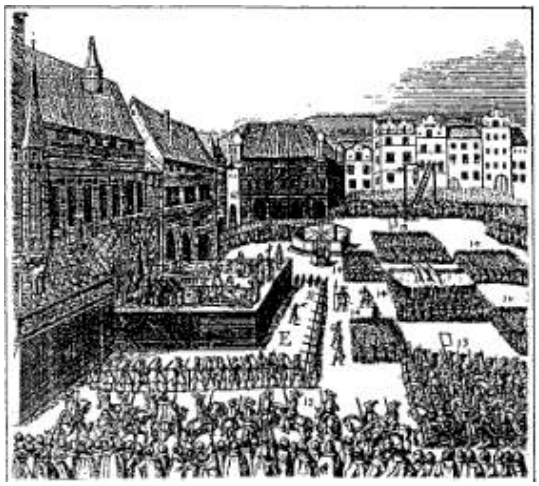

POZVÁNKA

na vzpomínkové shromáždění k uctění památky 27 představitelů českého stavovského odboje popravených 21. června 1621 na Staroměstském náměstí v Praze.

Koná se
pod záštitou primátora hlavního města Prahy MUDr. Pavla Béma

v sobotu 21. června 2003 v 18 hodin
v kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí

PROGRAM

Oslovení úvodem: **zástupci Magistrátu hl.m.Prahy a Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR**
Slovo k výročí: **Mgr. Pavel Černý**
spisovatelka Dagmar Štětinová
Krátké proslovy potomků popravených:
PhDr. Jan Vodňanský
Viktor Sušický ze Sonenštejna

KONCERT

Účinkující: **Čeněk Pavlík** - *housle*
J.S.Bach: Adagio ze sonáty g-moll
Magda Bělohlávková - *soprán*
Jan Bernátek - *varhany*
J.Haydn: Árie z oratoria „Stvoření světa"
Šárka Pokorná - housle
Jitka Horáčková - kytara
N.Paganini: Sonata a-moll

Moderátor: **Ing. Miloš Šolc**

POLOŽENÍ VĚNCŮ K PAMĚTNÍ DESCE POPRAVENÝCH

před Staroměstskou radnicí s doprovodným slovem zástupců některých organizací

Vzpomínkové shromáždění pořádají: Kostnická jednota, Historická společnost VERITAS, CČSH v Praze, Sdružení rodáků a přátel města Žatce, Potomci a příbuzní mučedníků popravených na Staroměstském náměstí, Čs. obec legionářská, Masarykova společnost, Slovanský výbor ČR, Sokol, Skauti a další.

Vstupné dobrovolné

Záštitu
primátora hlavního města Prahy
nad
Pietním vzpomínkovým shromážděním
k uctění památky popravy 27 představitelů českého stavovského odboje
pořádaným na Staroměstském náměstí Kostnickou jednotou a historickou společností Veritas dne 21. června 2003

přejímá

Pavel B É M
primátor
V Praze dne 7. dubna 2003

Prezident republiky T.G.Masaryk

při pietní vzpomínce na 300. výročí popravy českých pánů a měšťanů na Staroměstském náměstí dne 21. června 1921.

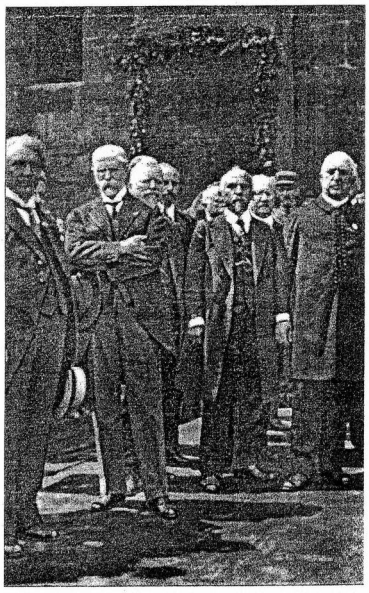

Zleva: ministr G. Habrman, za prezidentem F. Staněk, Kancléř Dr. P. Šámal, dále ministři: Dr. A. Rašín, Dr. A. Stránský a Dr. I. Zahradník

---

ZA SVOBODU SVĚDOMÍ A VYZNÁNÍ

Vzpomínáme památky sedmadvaceti representantů stavovského odboje popravených na Staroměstském náměstí uprostřed příprav na vstup naší země do Evropské unie. Máme před sebou vizi Evropy, kde platí svoboda víry, svědomí a přesvědčení, kde se na základě humanitních ideálů prohlubuje demokracie,kde se kladou základy světového míru.

Na tuto cestu dějinami Evropy se náš národ vydal, když Mistr Jan Hus položil svůj život za svobodu v pravdě, když naše země přijala zásadu náboženské tolerance již v roce 1485 a když se na jejím dodržování dohodli protestantští i katoličtí stavové před Bílou Horou na sněmu 1575. Evropa však nebyla pro tuto cestu zralá. Třicetiletá válka uvrhla většinu evropských zemí zpět na cestu konfesionálních států. Avšak puritánští členové anglikánské církve, kteří se stavěli proti zásahům státu do věcí víry a svědomí v Anglii tuto Evropu opustili, odešli do Ameriky a položili základy svobodné demokratické společnosti, jejímž vnitřním kvasem bylo reformační pojetí křesťanství.

Bylo zásluhou presidenta Osvoboditele T.G.Masaryka, že po roce 1918 začal budovat náš stát na ideálech demokracie a že opustil sny o staré Evropě. Tyto sny o domněle „křesťanské" Evropě pod papežovým vedením ve smyslu jakési nostalgie po středověku a podobné konservativní ideologie a utopie jsou iluzorní i v očích pokrokových římských katolíků. Není sporu o tom, že americká i evropská demokracie procházejí hlubokou krizí.Tu však nelze řešit návratem do minulosti, do středověku...

Nová Evropa a Spojené státy však nemohou při respektování stávající duchovní a kulturní plurality žít, aniž by čerpaly nové podněty a impulsy ze svých křesťanských tradic, které jsou u kořenů jejich duchovního, kulturního i politického života. K těmto kořenům patří v naší zemi i svědectví mužů jako byl Václav Budovec nebo Jan Ámos Komenský. Oba jsou symboly utrpení, které naší zemi přinesla Třicetiletá válka, oba jsou obětí snah udržet starou feudální, absolutistickou, jednobarevně konfesionální Evropu. Jejich zápas ukazuje cestu kupředu, cestu k svobodě svědomí a vyznání.

Prof. Dr. Josef Smolík

Staroměstské náměstí v Praze dne 21. června 1621

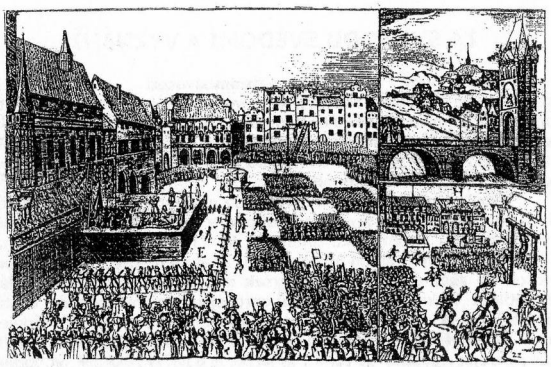

ODSOUZENÍ K POPRAVĚ:

Jáchym Ondřej Šlik, Václav Budovec z Budova, Kryštof Harant z Polžic a Bezdružic, Václav Kaplíř ze Sulevic, Prokop Dvořecký z Olbramovic, Bedřich z Bílé a na Řehlovicích, Jindřich Otta z Losu, Diviš Černín z Chudenic, Vilém Konecchlumský, Bohuslav z Michalovic, Valentin Kochan z Prachové, Tobiáš Štefek z Koloděj, Kryštof Kober z Kobersberku, Jan Šultys z Felsdorfu, Maxmilián Hošťálek z Javořic, Jan Jessenius, Jan Hauenschild, Leonard Rüppel, Jan Kutnauer ze Sonenštejna, Simeon Sušický ze Sonenštejna, Natanael Vodňanský, Václav Maštěřovský z Jizbice, Jindřich Kozel z Peclínovce, Ondřej Kocour z Votína, Jiří Řečický, Michal Witmann, Šimon Vokáč z Chýš

POZVÁNKA

na vzpomínkové shromáždění k uctění památky 27 představitelů českého stavovského odboje, popravených 21. června 1621 na Staroměstském náměstí v Praze.

Pod záštitou prezidenta České republiky
VÁCLAVA KLAUSE
se koná shromáždění v pondělí 21. června 2004 v 18 hodin v kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí

PROGRAM

Oslovení úvodem
Slovo k výročí: – Mgr. Jan Židlický, CČSH
Za Český svaz bojovníků za svobodu a Čs. obec legionářskou – Anděla Dvořáková, předsedkyně ČSBS
Krátké projevy delegátů z regionů:
– Prof. Jan Havránek - *O Václavu Budovci z Budova*
– Dr. Anna Rauerová - *O Fridrichu z Bílé*
Uvítání a představení potomků popravených

KONCERT

Pražské mužské sbory – Kryštof Harant z Polžic: *Nejstarší české chorály*
Magda Bělohlávková, soprán – Antonín Dvořák: *Árie z Biblických písní*
Jan Bernátek, varhany – J. S. Bach: *Adagio*
– G. Frescobaldi: *Fufa g - moll*

Moderátor programu: Mgr. Jan Židlický, CČSH
Účinkuje: Orchestr Armády ČR

POLOŽENÍ VĚNCŮ K PAMĚTNÍ DESCE POPRAVENÝCH
před Staroměstskou radnicí s doprovodným slovem zástupců některých organizací

Vzpomínkové shromáždění pořádají: Kostnická jednota, Historická společnost VERITAS, CČSH v Praze, Masarykova společnost, ČSBS a ČsOL, potomci a příbuzní mučedníků popravených na Staroměstském náměstí a ctitelé jejich odkazu. Spolupracují: Slovanský výbor ČR, Sokol, Skauti a další.
Vstupné dobrovolné

POZNÁMKA:
Toto pietní shromáždění se koná každý rok v den výročí popravy 21. června v 18 hod. v kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze a u pamětní desky obětí. Spolupráce vítána. (Informace na tel. čís.: 274 774 736)

Pod záštitou prezidenta České republiky

VÁCLAVA KLAUSE

se koná
dne 21. června 2004
na Staroměstském náměstí v Praze

pietní shromáždění k uctění památky popravy 27 představitelů českého stavovského odboje

Shromáždění se uskuteční
s laskavou podporou
primátora hlavního města Prahy Pavla Béma
a
starosty městské části Praha 1 Vladimíra Vihana

Pořádá Kostnická jednota, historická společnost VERITAS, Masarykova společnost a další organizace

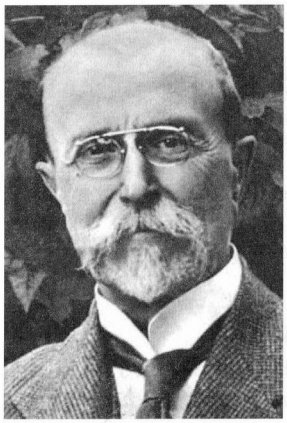

T. G. Masaryk
první prezident
Československé republiky

Telegram T. G. Masaryka
ke třístému výročí popravy 27 představitelů českého stavovského odboje:

Na Capri 18. června 1921

Nedávno při pohřbu legionářů jsme se poklonili památce posledních, dnes vzdává národ hold popelu prvních z řady obětí, které si vyžádala politická a národnostní násilnost.

Naše osvobození ať smyje krev obojích, příčina utrpení jejich zůstaň nám výstrahou.

Na obě mohyly píšu heslo: ***Pravda vítězí!***

T. G. Masaryk

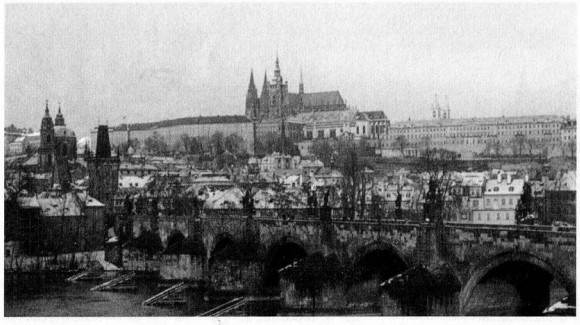

T. G. Masaryk
k pobělohorské době a k popravě 27 statečných představitelů českého stavovského odboje:

„Některé dynastie v Německu měly přece jisté zásluhy o kulturu, ale Habsburkové nám byli politicky a kulturně vždycky cizí, ba nepřátelští…

Před třemi sty lety, po bitvě na Bílé Hoře, konfiskovali Habsburkové tři čtvrtiny půdy těm, kteří byli proti dynastii, rozdělili ji znova cizincům ze všech končin světa. Odpůrci z Čech, Češi i Němci, byli postínáni, dole na věži Karlova mostu nechali dlouho hnít jejich hlavy na odstrašení.

Pokaždé, když jdu kolem, vidím v duchu pitvorné lebky. Tenkrát byl vypuzen také Komenský, na třicet tisíc rodin, tedy asi na 150 000 lidí bylo vyhnáno do Saska, do Pruska, až do Ameriky – ovšem, ti nejlepší; slaboši se krčili, jako vždycky!“

Emil Ludwig: *Duch a čin, Rozmluvy s Masarykem,* Praha 1935, str. 100-101

Staroměstské náměstí v Praze dne 21. června 1621

Učíme se z tragické historie našeho národa?

Máme naději, že členství v EU posílí a prohloubí hodnoty, o které usilovali představitelé stavovského odboje: svobodu svědomí a přesvědčení, toleranci?

Na Druhém Vatikánském koncilu upozornil kardinál Beran na neblahé důsledky protireformačního útlaku po bitvě na Bílé Hoře a popravě 27 představitelů odboje.

Představitelé protestantů museli tehdy ze země odejít do exilu, mezi nimi i J. A. Komenský. Poddaní byli násilím nuceni přijmout římskokatolickou víru. Ti, kteří si víru tajně zachovali, byli krutě pronásledováni.

Tento příspěvek kardinála Berana, čerpaný z naší dějinné zkušenosti, byl důležitým podnětem k přijetí dekretu o svobodě svědomí a vyznání na Druhém Vatikánském koncilu.

Shromáždění *„Biskupské synody římskokatolické církve pro Evropu“* se souhlasem papeže jasně prohlásilo, že vyhlášení programu tzv. *„nové evangelizace“ „není programem restaurace minulých časů v Evropě“* (tzn. obnovy politické moci církví, které si osobovaly kontrolu nad veřejným životem společnosti).

Uvedená stanoviska představitelů římskokatolické církve (jak kardinála Berana, tak „Biskupské synody římskokatolické církve pro Evropu“) bereme vážně, a proto snahy o obnovu mariánského sloupu na Staroměstském náměstí by byly v naprostém rozporu s těmito stanovisky.

Sloup byl postaven jako symbol vítězství protireformace, spojené s násilím ve věcech víry a svědomí a jako symbol programu rekatolizace Evropy.

V zájmu pravdivosti a věrohodnosti křesťanské tradice obnovu sloupu proto zásadně odmítáme.

Prof. Dr. Josef Smolík

Tisk: Agentura Pankrác s.r.o., tisk@pankrac.com

2005 (13)

Pod záštitou
předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR

LUBOMÍRA ZAORÁLKA
a
primátora hlavního města Prahy

PAVLA BÉMA

se koná

dne 21. června 2005
na Staroměstském náměstí v Praze

pietní shromáždění k uctění památky popravy 27 představitelů českého stavovského odboje

Shromáždění se uskuteční
s laskavou podporou
starosty městské části Praha 1 Vladimíra Vihana

Pořádá Kostnická jednota, CČSH v Praze, historická společnost VERITAS, Masarykova společnost, ČSBS a ČsOL a další organizace.

Dějiny a mýtus

Prof. PhDr. Josef Petráň CSc.

Poprava sedmadvaceti představitelů politického odboje českých stavů 21. června 1621 na Staroměstském náměstí v Praze vynikla teatrální monstróznosti. Ne, že by nebylo veřejných poprav předtím i potom, mrav připouštěl a praxe odvety uskutečňovala hrdelní výstražné tresty takového druhu. Rozsah a způsob, jakým byla staroměstská exekuce provedena, vyvěšování hlav na mostecké věži uprostřed města, to vše vyvolávalo u současníků na ledacos zvyklých během války, kdy hynuly tisíce lidí, asociace tureckých krutostí páchaných na křesťanech, jak je líčily tehdejší cestopisy a „noviny“.

Jestliže chtěl vítězný Habsburk, císař Ferdinand II., ohromit nejen české odbojné stavy, ale i nepřátele v Evropě, podařilo se mu to za pomoci domácích asistentů režie dokonale. Pro trvalou památku popravených sotva mohl udělat víc.

Obětí se trvale zmocnil mýtus. Onen mýtus, jenž je vlastní životu lidské společnosti, v proměnách času se mění, ale neztrácí význam. Člověk jím harmonizuje vlastní život s osobní i společenskou realitou. Konstruuje smysluplnost toku dění bez konce, z něhož může zachytit jen větší nebo menší torza.

Činy politiků, o nichž je tu řeč, lze posuzovat rozdílně. Ať je však soudíme jakkoliv, jejich osud uzavřený na Staroměstském náměstí určuje jednoznačně hodnocení v jejich „druhém životě“. Pro konfesionalizovanou Evropu jejich doby byli mučedníky pro víru. Po čase, vlivem nacionální ideje v českém historickém myšlení, postoupili na tragické hrdiny (v mýtizaci bělohorského traumatu), kteří doplatili na porážku národa, jeho újmu, již je třeba odčinit programem obrození. Po nabytí národní a státní samostatnosti v Československé republice roku 1918 zůstaly oběti staroměstské exekuce v emblematice tradic boje o českou státnost.

Sotva by se našel někdo v dnešních generacích, který by chtěl „odčiňovat“ Bílou horu, je to anachronismem v politické rétorice.

Bádání rozhojnilo poznatky o účasti jednotlivých odsouzených v přípravě a průběhu povstání. Zájemce o národní minulost dnes vnímá popravené jako anonymní skupinu, vyjmenovat nazpaměť jména všech by mu způsobilo nejspíš jistou potíž, s výjimkou některých významnějších osobností kulturních, natož pak znalost jejich názorů a činů. Nicméně sklání se před jejich památkou vzhledem k jejich osudu a v jeho povědomí zůstávají symbolem obrany české státnosti a suverenity.

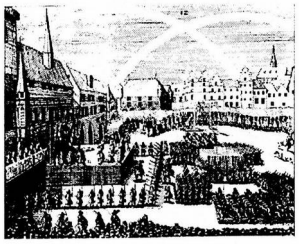

„A hned při samém východu slunce zvěstováno, že velmi pěkná duha na nebi se ukázala. Vyběhli kněží, vojáci a jiní, mučedlníci pak z oken se dívali a viděli všickni, jako i celá Praha, neobyčejné jasnosti duhu, an nebe jasné bylo, když ode dvou dní před tím ani po tom žádného deště nebylo …“

Jan Amos Komenský: Historie o těžkých protivenstvích církve české.

„Toto za slušné poznamenati jsem umínil, že když na koho z těch svatých lidí a Božích mučedlníků zavoláno bylo, tu k velikému podivu rozžehnání pěkně, až srdce v nás plesalo, se dálo; ne jináč než jako by na panket aneb na nějakou kratochvíli jíti se strojili. Ti, kteří odcházeli, těm, kteří po nich zůstávali a také smrti očekávali, v ten smysl i jináče, pěkněji, než se to pamatovati a vypsati může, mluvili: Nu, milí přátelé, požehnejž a ostříhejž vás tu Pán Bůh, dejž vám potěšení Ducha svatého, trpělivost a zmužilost, abyste toho, že jste Boží cti zastávali, srdečně a udatně i při této smrti na sobě dokázali. Já vás předcházím, abych uzřel prvé slávu našeho milého Spasitele, ale dočkám vás hned za sebou. Již nám této hodiny pomine žalost vezdejší a nastane radost nová, srdečná a věčná …“

Svědectví zpovědníka odsouzenců kněze Jana Rosacia Hořovského.
(Koruna neuvadlá mučedníkův božích českých)

2006 (14)

Pod záštitou primátora hlavního města Prahy

PAVLA BÉMA

a s podporou starosty městské části Praha 1

Vladimíra Vihana

se koná

ve středu 21. června 2006 v 18.00 hodin

pietní shromáždění k uctění památky 27 popravených představitelů českého odboje

v kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze
a
u desky popravených obětí

Pořádají:
Kostnická jednota, CČSH v Praze, historická společnost VERITAS, Masarykova společnost, ČSBS, ČsOL a další organizace

Chcete–li zničit národ zbavte ho jeho kořenů

Každý národ má své vlastní tradice, kdy v proudech různých konfliktů se musel bránit rozpínající se cizí moci, usilující o zničení duchovní a náboženské identity, a dychtivé si přivlastnit bohatství a zdroje, na jejichž vytváření neměla cizí moc žádný podíl. Český národ byl nejednou ohrožen ve své existenci, ohroženy byly mnohokrát jeho nejlepší duchovní a kulturní hodnoty, jeho duše i historická paměť. Zvláště nutné je připomínat důležitost historické paměti – v Masarykovském duchu, že positivní stránky historie je nutné znát, aby se na ně mohlo navazovat, negativní, aby bylo možné se z nich poučit a chyb se vyvarovat. Tlaky na potlačení historické paměti, cenných tradic a snižování hodnoty všeho pozitivního, co národ v minulosti vytvořil, je vždy neklamným znamením mocenské expanse sil, které sledují jiné zájmy než humanitní, národní, sociální či demokratické. Za takové situace ztrácí většina lidí svou důstojnost a možnosti ke svému svobodnému rozvoji. Nejnebezpečnější bývají situace, v nichž nenasytné mocenské elity organizují svou expansi mezinárodně.

My si dnes připomínáme památku 27 představitelů českého stavovského odboje, kteří položili své životy na obranu legitimních práv stavů a českého království proti rostoucí absolutistické moci Habsburků a katolické církve. Jejich smrt, osud více než 30ti tisíc protestantských rodin vyhnaných z českých zemí, vládnoucí cizí vrstva, násilná katolizace ostatních stavů, utužení poddanství a celková nesvoboda zůstanou trvalým varováním, jak ničivě a brutálně se může chovat rozpínající se moc.Tato historie je i poučením o silách, které pozitivnímu rozvoji českého národa bránily.

Dnes hlavně ctíme památku statečnosti představitelů českého odboje, připomínáme si jejich věrnost k víře, která kladla ojedinělý důraz na svobodu svědomí, na to, aby víra byla spjata s mravností a rozumem. To, že jejich předkové se zbraní v ruce bránili tuto víru před celou konzervativní Evropou, a vydobyli jí respekt na netolerantní katolické církvi a světské moci, se stalo mocnou pozitivní tradicí a inspirací, ze které čerpalo i české národní obrození. Obecná náboženská tolerance v českém království, kde téměř po dvě století bylo přes 85% obyvatel protestantského vyznání, byla evropským unikátem, nahlodávaným od nástupu Habsburků po desetiletí shora, touhou po absolutní moci. Podobně unikátní byl postupný důraz českých bratří na vzdělání jako potřeba pro všechny, jako prostředek k úrovni všech lidí a společnosti. Koncepce Jana Amose Komenského přejímali i někteří protestantští panovníci v Evropě. Péče o mateřský jazyk, vědomí potřeby ho rozvíjet a užívat ve vzdělání na všech úrovních, bylo zrovna tak naléhavé v 16. jako v 19. století. Kvalitní vzdělání přístupné všem zůstává základem principu rovnosti lidí a demokratické orientace, beroucí ohled na pozitivní duševní možnosti všech lidí.

Historická paměť dotýkající se zmíněných aspektů české historie musí zůstat důležitou součástí národního povědomí, neboť souvisí i s moderní existencí českého národa, s úsilím o jeho svéprávné bytí, s prosazením demokratizačního proudu ku prospěchu většiny. Tlaky na vytváření nových mýtů a pokřivených pohledů na dějiny jsou současnou formou pokusů vykořenit národní identitu a integritu obecně a tím podlomit podmínky nutné pro rozvíjení humanitní demokracie.

Mistr Jan Hus a další čeští reformátoři bránili svobodu myšlení, svobodu svědomí a pozitivní potenciál lidí před zotročováním ducha i mravů. Křesťanský ideál rovnosti lidí před Bohem musel čekat na osvícenské argumenty, které ho úspěšně přenesly do ideálů pozemského života. Hodnota toho, že se český národ postavil do boje proti celé Evropě na obranu těchto přirozených práv, je opět zpochybňována. T. G. Masaryk zdůrazňoval, že moderní český národ se zrodil i ze znalosti myšlenkového dědictví reformačního proudu historie a proto pro něj bude stále důležité svou historii důkladně znát. Byl si vědom, že kultura, historie i tradice byly silnou integrační silou českého národa. Jeho varování před více jak sto lety, že se konzervativní síly budou trvale snažit podemlít Palackého interpretaci českých dějin, je stále platné. Podobně trvale platný je i jeho souhrn hodnot a podmínek vztahujících se k lidskému pokroku, do nichž Masaryk zahrnul i naše reformační dědictví. Tím aktualizoval dědictví české reformace způsobem, který by měl být pro národ zavazující.

Je naší povinností připomínat statečnost všech, kteří se postavili na odpor proti moci a násilí, usilujících o vládu nad národem bez ohledu na ničivé důsledky. Je naší povinností uchovávat jejich památku i tradice také jako zdroj poučení o podstatě konfliktů, které, jak nás historické zkušenosti učí, budou v různých formách existovat stále.

Nejcennější z těchto tradic nazvali naši obrozenci humanitním ideálem a ten úzce souvisí s rozvíjením demokracie. Zahrnoval jak základní principy původního křesťanství (rovnost lidí, křesťanská láska) tak přijetí vědy jako zdroje důležitých znalostí pro rozvoj lidí a společností. Ideál demokracie je od 19. století naplňován s velikými obtížemi a konflikty. Tradice české historie skýtají užitečná poučení o konfliktech mezi svobodnější, mravnější a osvícenější orientací a konzervativním úsilím ji potlačit.

Demokratizační úsilí svou mravní podstatou budí v lidech vzájemnou důvěru, vytváří smysluplné společenství, v němž je prostor pro vzájemné potřeby a zájmy, pro obcování o cestách k nápravě. Tím se liší i od liberální orientace, podceňující význam historie, kultury, národa i mravních hodnot.

Památka 27 popravených představitelů českého odboje nechť nám hlavně připomíná statečnost s jakou se tito bojovníci postavili na obranu svobody a hodnot zděděných z minulosti. Nechť nám také připomíná, že je nutné o tyto hodnoty vědomě pečovat a chránit jejich uchování pro budoucí generace.

Marie L. Neudorflová, Ph.D.
vědecká pracovnice AV ČR

2007 (15)

Pozvánka

na pietní shromáždění k uctění památky 27 představitelů českého stavovského odboje, popravených 21. června 1621 na Staroměstském náměstí v Praze

pod záštitou
primátora hlavního města Prahy MUDr. Pavla Béma
a s podporou starosty městské části Praha 1 Ing. Petra Hejmy

se koná ve čtvrtek 21. června 2007 v 18.00 hodin v kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze a u pamětní desky popravených

P R O G R A M

I. V KOSTELE sv. MIKULÁŠE:

1. Slovo úvodem:	Ing. Petr Hejma – starosta MČ Praha 1
2. Duchovní hudba:	F. I. Tůma – Responsoria – 1. část
3. Proslov:	Miroslava Němcová, místopředsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR
4.	F. I. Tůma - Responsoria – 2. část
5. Slovo z historie:	aktualizace událostí 21. 6. – Lenka Veselá, M. Neudorflová PhD.
6.	F. I. Tůma – Responsoria – 3. část
7. B. Smetana	„Nekamenujte proroky"
A. Dvořák	Výběr z biblických písní - Prof. Magda Bělohlávková – soprán

II. NA STAROMĚSTSKÉM NÁMĚSTÍ:

1. Položení věnců u pamětní desky popravených a krátké proslovy:
- primátor hlavního města Prahy MUDr. Pavel Bém
- předsedkyně ČSBS Anděla Dvořáková
- zástupce Sokola J. Žitná

2. Duchovní skladba - J. S. Bach – část mše G-dur

Účinkuje: - **Smíšený sbor Gaudium Pragense – Dirigent – umělecký vedoucí L. Hurník, ředitel Českého rozhlasu 3 – Vltava**
- **Orchestr armády ČR**
- **Moderátor: Mgr. Jan Židlický, CČSH**
- **Varhany: prof. Jan Bernátek**

VZPOMÍNKOVÉ SHROMÁŽDĚNÍ POŘÁDAJÍ:
Kostnická jednota, Historická společnost VERITAS, CČSH v Praze, Masarykova společnost, Masarykovo demokratické hnutí, Společnost E. Beneše, ČSBS a ČsOL, potomci a příbuzní mučedníků popravených na Staroměstském náměstí a ctitelé jejich odkazu, obč. sdružení EXULANT – potomci pobělohorských exulantů. Spolupracují: Sokol, Skauti, a další.

Vstupné dobrovolné

Upozornění
1) Toto pietní shromáždění se koná každý rok v den výročí popravy 21. června v 18.00 hodin v kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze a u pamětní desky obětí.
Spolupráce vítána (informace na tel. čísle 274 774 736).
2) Prodej zajímavých publikací před zahájením programu v kostele:
Erby popravených 21. 6. 1621 v barevném provedení, T. G. Masaryk: Česká otázka, literatura pobělohorských exulantů.a další.

Pod záštitou primátora hlavního města Prahy

MUDr. PAVLA BÉMA

a s podporou starosty městské části Praha 1

Ing. Petra Hejmy

se koná

ve čtvrtek 21. června 2007 v 18.00 hodin

PIETNÍ SHROMÁŽDĚNÍ K UCTĚNÍ PAMÁTKY 27 POPRAVENÝCH PŘEDSTAVITELŮ ČESKÉHO ODBOJE

v kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze
a
u desky popravených obětí

Pořádají:
Kostnická jednota, CČSH v Praze, historická společnost VERITAS, Masarykova společnost, ČSBS, ČsOL a další organizace

Dramatické události 21. června 1621

Po nezdařilém stavovském povstání, které končilo porážkou na Bílé hoře, následovala krutá pomsta vítězného habsburského Ferdinanda II. – poprava 27 představitelů stavovského odboje.

Z knihy Zikmunda Wintera *'Mistr Kampanus' (str. 212, 216, 219, 221)*, o tom, jak poslední rektor předbělohorské Karlovy University Jan Kampanus prožíval dramatické události dne 21. června 1621 na Staroměstském náměstí v Praze při pohledu z věže Týnského chrámu:

Po čtvrté hodině ranní zachmuřila, zarmoutila se obloha, a drobný mlživý déšť jako prášek se hebce snášel na vinice smíchovské a zelenou horu Petřínskou a na růže v zahradě českých králů.

Na straně východní však již slunce vysílalo svoje zlaté světlo a nádherný lesk po všem nebi – a ukázala se duha nad Petřínem, v tu stranu, kde rozložena smutná Hora Bílá.

„Duha!" pravil Kampanus, „duha barev nebeských, duha Noelova byla znamením smíření – touto krásnou duhou začíti se má dies irae, den hněvu, den zlosti."

***

Zazní od rathouzu klinkavý zvonek. Umíráček?

V tom slyší rektor z dola pod sebou z davu, jenž tísnil se v Celetné ulici za zády vojáků, volati jméno Šlika.

„Šlik vyšel! To je hrabě Šlik!" volali diváci, kteří vyšplhali se na sudy a štoky, od Sixtů z hostince vypůjčené.

Nějaký hlas od rathouzu slabě doniká; bubny zahřmotí po něm, když ten hlas zhasnul.....

Bubny zmlkly.

„Koho teď vyvedli?" ptá se jeden.

„To je pan Budovec."

***

A zase schází po schůdkách s okna městský rychtář ... však za ním teprve po chvíli objevil se v okně rathouzním v plném slunci pan Kaplíř.

Opíral se o kněze Jana Rosacia rukou jednou, o berličku rukou druhou.

Stařec vetchý, tenounkých nohou, ale hlavu má vztyčenou jako rytíř, jenž kráčí k zápasům na kolbiště.

***

Lippach kněz vede doktora Jesenia na theatrum.

Je to on! Jesenius.

Živý, smělý, prudkých a pružných pohybů, však hlava a dlouhý ostrý knír, do nedávna černý jako uhel, bělají se.

Rychle ohlédl se Jesenský kolem, na chvíli zahleděl ke kostelu sv. Salvatora – snad myslil na svoji dívčičku malou, která tam bydlí –

Kampanus je na nejvýš vzrušen, mluví: „Bože, lítost mi proboduje srdce, snad Bože, nedáš zohaviti těch, kteří tu zemi vzdělávali, snad přece nedopustíš dokonce vykořeniti těch, kteří ji milovali, Bože, jenž svým hlasem lámals cedry na Libaně, nespi, nespi, proč spíš?

Ten bídný advokát a lichvář čte ortel-

Kampanus s hrůzou čeká, že někdo vystoupí, však nikdo, nikdo nevystupuje, aby ohlásil pardon, soudcové a rychtáři sedí nehybně, strnule. Kat jde zvolna k bývalému rektorovi Karlovy universí – nemá meč – má něco jiného v ruce, takž přece bude mu řezán jazyk, který ozdobn mluvíval králům a knížatům.

Co to? Proud krve z úst Jesenského..., krev řine se na prsech..., utíkal Kampanus do šer věže, po schodech dřevěných se hnal dolů, třísky ostré zadíraje si do rukou a o trámy do hlavy se tluka, hnal se do tmy schodů šnekových, do tmy, do vlhkého chladna, a tu ve tmě klesl na schod a vypukl v hrozný, křečovitý, příšerný pláč.

Z knihy J. B. Čapka *'Za jazyk přibitý' (Melantrich 1970, str.7 – 10, 27, 86, 109 – 112, 125 - 128)*, podávající málo známé svědectví z událostí na Staroměstském náměstí v Praze 21. června 1621:

- Je červnové jitro roku 1621, den po popravě sedmadvaceti představitelů odboje českých stavů. Tragedie pokořeného národa pokračuje dalším divadlem na Staroměstském náměstí, kde kat přibíjí za jazyk k břevnu šibenice písaře Starého Města pražského Mikuláše Diviše z Doubravína. Touto scénou se před užaslým čtenářem současné doby otevírá historický příběh o životě a smrti, pokoření a pýše, odvaze a zradě, fantastický příběh, v němž osud mučeného písaře se autorovi promítá ve velké podobenství umlčeného národa po bitvě na Bílé Hoře – i s vizí jeho budoucích kulturních a mravních vítězství.

Když se Mikuláš Diviš probral z prvního omráčení, uvědomil si především, že má být divadlem. Ano, má poskytovat lidem podívanou, vzrušující theatrum, které má některé diváky děsit, jiné uspokojovat a rozjařovat. Proto stojí tu na jevišti, na vyvýšeném místě u šibenice, k němuž vedou tři stupně, je to nepředstavitelné, ale je tomu vskutku tak. Jazyk jeho je přibit k břevnu šibenice, ruce má svázány dozadu a celý je k šibenici přivázán, aby se snad v mrákotách nezhroutil a nezkrátil lidem podívanou.

Mikuláš Diviš si zakládal na své věrnosti věci českých stavů, že si ani nepřál hanebného pardonu, když včera na tomto náměstí, o několik kroků dál, kleslo tolik slavných a drahých hlav zdeptaného národa.

Přál si jen – toužil po tom – aby mu bylo dopřáno takového znamení Boží milosti, jakého se včerejšího dne dostalo odsouzeným rytířům a měšťanům: ti spatřili na jitřní obloze za zcela jasného bezmračného počasí dvě skvoucí duhy, které zvěstovaly, že Otec věčnosti o nich ví a přijme je k sobě jako své dítky.

Přejasně vidí Mikuláš před sebou ty výrazné a ctihodné tváře. Kdo oznámí celému světu to neslýchané barbarství, že mezi popravenými bylo dvanáct hlav zcela šedivých, některých i pozdně kmetných! Diviš vzpomíná především s vášnivou vroucností těch, kdo podle vyprávění exekutorů, jež zaslechl, chovali se při výsleších i na popravišti nejstatečněji: Byli to z pánů zvláště Budovec a Harant, z rytířů Prokop Dvořecký a Bohuslav z Michalovic, z měšťanů Jessenius, Valentin Kochan, Jiří Řečický, Jan Kutnauer, Šimon Sušický, Natanael Vodňanský. Jejich herojská mysl posiluje Mikuláše Diviše tím více, čím větší část je jejich měšťanů z vrstvy blízké a sourodé.

Odsouzený slyší dvě slova, která si častěji opakovali páni soudci, prokurátoři, přísedící a denuncianti: Čechům bude nyní uloženo „Perpetuum silentium". Oni věří, že Češi jsou umlčeni na věčné věky. Tomu nevěří Mikuláš Diviš ani ve svém nejtěžším utrpení. Ale je dosti kruté a nad lidskou únosnost, že je Čech tak nepředstavitelně umlčen nyní, po takových ranách. Kolik českých lidí nemůže vyslovit svůj žal a svou trýzeň, své ponížení a své hynutí, svůj protest a svůj vzdor, své povzbuzení věrných duší. Kolik mlčí ožebračených hospodářů, kolik uvězněných povstalců, kolik vyhnaných kazatelů a kantorů, kolik zmrzačených mužů, kolik osiřelých žen, kolik znásilněných děvčat, kolik opuštěných stařen a starců, kolik bloudících, hladovějících a hrůzou omráčených dětí.

Nyní druhým někdo z okolostojících u šibenice oznamuje právě, že šest manželek popravených mužů zemřelo od včerejška žalem. Mikuláš Diviš si představuje, jak by jistě povzbudil trpící ženy, kdyby jim mohl včas vyprávět o světelném vidění, které právě prožil, o věčném oslavení staroměstských mučedníků.

***

„Kat se vrací!" volá kdosi v zástupu. Hluk a vzrušení. Udýchaný kat Mydlář přibíhá k šibenici. Jeho pacholek, který již několikrát utřel Divišovi krev a pot z tváře, chápe se ihned příležitosti, přiskakuje k Divišovi a dobývá dlouhý hřeb z jazyka.

Nesmírně slabým se cítí Mikuláš Diviš, a opět nadlidsky silným. Vzdává dík Bohu, že z jeho milosti vytrval v nejtěžší zkoušce, že přemohl slabost jako Eliáš, že nepodlehl rouhání a zachoval víru jako Job.

Ó zajisté, kdyby on, Mikuláš Diviš, nemluvil svým jazykem proklaným a znovu oživším, musely by kameny v české zemi volat! On s apoštoly cítí: „Neboť my nemůžeme nemluviti toho, co jsme viděli a slyšeli."

Bude mluvit, nedá se umlčet nikým, ničím a nikde a bude také psát – v tom mu teprve nikdo nezabrání. Bude silou rozhněvané pravdy, obžalovávat a usvědčovat trýznitele a vrahy, podvodníky a lháře .... Všechny síly, které mu ponechal Pán, věnuje nejusilovnější práci, práci slova živého i psaného, aby aspoň z malé částky mluvil za ty velké mistry řeči i pera, které položili své životy na Staroměstském rynku – za Budovce, i Haranta, Jessenia, Vodňanského i Štefka, i za přátele Mus, jako byl Michalovic a Haunšild. A Mikuláš Diviš věří, že život mu byl zachován i proto, aby jednou pomáhal se ctí pochovat hlavy českých bojovníků, které již dnes jsou vystaveny v železných klecích na Mostecké věži – ví o tom z posměšných řečí na Staroměstském náměstí... Oslaví však slovem i činem nejen staroměstské hrdiny, ale všechen trpící český lid, vysloví za něj prosby a žalozpěvy, a povzbudí k stálému, věrnému, neúnavnému boji za svobodu.

Za ty věrné, za ty, kdo opravdu trpí nesvobodou a nespravedlností, za ty, kdo touží po novém království lásky a světla, ... za ty všechny bude Mikuláš Diviš zpívat i komponovat, mluvit, i psát. ... Jeho, Divišův jazyk přežil probodení hřebem, neoněměl, bude znít a hlásat, bude pronášet svobodné myšlenky, a tak jistě i český národ se nedá s pomocí Boží zlomit nejbarbařštějším umlčováním; také jazyk celého národa nebude trvale přibit.

Jak by mohl oněmět jazyk i duch národa, který od dob Mistra Jana tolikrát obětoval své nejlepší syny a dcery za svobodné hlásání pravdy? A pravda vítězí jak učil Mistr Jan.

ERBY

pánů, rytířů a měšťanů

popravených

na Staroměstském náměstí

21. 6. 1621

1.Jáchym Ondřej Šlik z Holíče
(pán) 1569-1621
Direktor za panský stav,nejvyšší sudí hornolužický fojt.
Jeho manželkou v době popravy byla Uršula Žofie z Oppersdorfu.

2.Václav Vilém Budovec z Budova
(pán)
Člen direktoria, prezident apelačního soudu.
Manželka Anna Zápská z Vartenberk

3.Kryštof Harant z Polžic a Bezdružic
(pán) 1564-1621
Byl komisařem nad vojskem kraje boleslavského, hradeckého a kouřimského
V době popravy byla jeho manželkou Salomena Hradišťská z Hořovic.

4.Kašpar Kaplíř ze Sulevic
(rytíř) 1535-1621
Člen direktoria, později zastával úřad nejvyššího zemského písaře. Byl nejstarším z odsouzenců.
Manželka Eva Radimská ze Slavkova.

5.Prokop Dvořecký z Olbramovic
(rytíř)
Člen direktoria, později se stal nejvyšším berníkem a podkomořím.
Manželka Anna Wachtlová z Pantenova.

6.Bedřich z Bílé
(rytíř)
Člen direktoria,za Fridricha Falckého byl pověřen hejtmanstvím nad německými lény. Manželkou v pořadí druhou byla Anna ze Zolhausu.

7.Jindřich Otta z Losu
(rytíř)
Člen direktoria, později královským radou a komorníkem, karlštejnským purkrabím a královniným podkomořím.
Manželka Eliška Vchynická z Vchynic.

8.Diviš Černín z Chudenic
(rytíř)
Hejtman Pražského hradu, nejvyšší hofmistr Fridricha Falckého. Jediný katolík mezi popravenými.
Manželka Anna

9.Vilém z Konecchlumí
(rytíř)
Manželka Krystýna z Ostředka.

10.Bohuslav z Michalovic
(rytíř)
Člen stavovského direktoria, později purkrabí hradeckého kraje.
Manželka Voršila Benigna z Vrtby.

11.Valentin Kochan z Prachové
(erbovní měšťan)
Člen stavovského direktoria. Měšťan Nového města pražského.
Manželka Kateřina.

12.Tobiáš Štefek z Koloděj
(erbovní měšťan)
Člen stavovského direktoria. Od roku 1601 měšťan Nového města pražského. Manželkou v době popravy byla Anna Pražáková.

13.Kryštof Khober z Khobersberku
(erbovní měšťan)
Člen stavovského direktoria. Měšťan Nového města pražského.
Manželka Anežka Flavínová z Rottenfeldu.

14.Jan Šultys z Felsdorfu
(erbovní měšťan) 1560-1621
Člen stavovského direktoria. Měšťan Kutné Hory.
Manželka Alžběta Holoubková.

15.Maxmilián Hošťálek z Javořice
(erbovní měšťan)
Člen stavovského direktoria. Měšťan a primas Žatce.
Manželka v době popravy Dorota.

16.Jan Jesenský z Jeseného
(rytíř)
Doktor lékařství, rektor pražské univerzity, později byl několikrát vyslán jako zmocněnec direktoria do Uher žádat o pomoc pro povstání.

17.Jiří Hauenschild z Fürstenfeldu
(erbovní měšťan)
Doktor obojího práva a královský rada nad apelacemi.
Manželka Kateřina z Proseče

18.Leander Rüppel z Ruprachu
(erbovní měšťan)
Byl tajným radou Fridricha Falckého a působil jako agent některých knížat u jeho dvora. Měšťan Starého města pražského.
Manželka Anna z Waldburku.

19.Jan Kuttnauer ze Sonnenštejna
(erbovní měšťan)
V době povstání byl purkmistrem a městským hejtmanem ve věcech vojenských. Měšťan Starého města pražského.
Manželka Kateřina Zákostelecká z Bílejova.

20.Šimon Sušický ze Sonnenštejna
(erbovní měšťan)
Advokát, koncipista České komory, opatrovník koleje u sv.Klimenta, výběrčí daní za městský stav na obranu země. Měšťan a radní Starého města pražského. Manželka v době popravy Anna Čenvicová z Libína.

21.Nathaniel Vodňanský z Uračova
(erbovní měšťan)
Registrátor v České komoře, měšťan a primas Starého města pražského.
Manželka Dorota.

22.Václav Maštěřovský z Jizbice
(erbovní měšťan)
Opatrovník koleje u sv. Klimenta, měšťan Starého města pražského.
Manželka ?

23.Jindřich Kozel z Peclínovce
(erbovní měšťan)
Senátor Nového města pražského, tlumočil Stavům podporu novoměstské rady.
Manželka Magdalena.

24.Ondřej Kocour z Votína
(erbovní měšťan)
Měšťan Nového města pražského, za povstání se účastnil různých jednání a poselství.
Manželka Anna Brikcí z Cimperka

25.Jiří Řečický
(měšťan)
Radní Nového města pražského. Jeho proviněním bylo, že zrušil konšelskou přísahu, vykonával příkazy stavovských direktorů a později přísahal králi Fridrichu Falckému. Zasedal též v mnoha komisích.
Manželka Marta.

(bez erbu)

26.Michal Wittman
(měšťan)
Měšťan a radní Nového města pražského se provinil zradou na konšelské přísaze a následnou přísahou Stavům a Fridrichu Falckému.
Manželka Kateřina Mejšnarová.

(bez erbu)

27.Šimon Vokáč z Chýš a Špicberka
(erbovní měšťan) 1570-1621
Měšťan a radní Nového města pražského, velitel jedné setniny. V době povstání zasedal v mnoha komisích.
Manželka Anna Stavová.

2008 (16)

Pozvánka

na pietní shromáždění k uctění památky 27 představitelů českého stavovského odboje, popravených 21. června 1621 na Staroměstském náměstí v Praze

pod záštitou
primátora hlavního města Prahy MUDr. Pavla Béma
a s podporou starosty městské části Praha 1 Ing. Petra Hejmy

koná se v sobotu 21. června 2008 v 17.00 hodin v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze a u pamětní desky popravených

P R O G R A M

I. V CHRÁMU SV. MIKULÁŠE:

1. Slovo úvodem:	Ing. Petr HEJMA, starosta MČ Praha 1
2. J. S. Bach:	Preludium C dur pro violoncello - sólo
3. Proslov k událostem:	Miroslava NĚMCOVÁ, první místopředsedkyně Poslanecké sněmovny PČR
4. J. S. Bach:	Preludium D moll pro violoncello - sólo
5. Slovo z historie:	Mgr. Jan BISTRANIN, potomek pobělohorských exulantů
6. J. S. Bach:	Preludium D dur pro violoncello - sólo

II. NA STAROMĚSTSKÉM NÁMĚSTÍ:

Položení věnců u pamětní desky popravených a krátké proslovy:
- MUDr. Pavel BÉM, primátor hlavního města Prahy
- Ing. Jan ZAHRADIL, poslanec Evropského parlamentu
- Anděla DVOŘÁKOVÁ, předsedkyně ČSBS

ÚČINKUJÍ:
violoncello: Petr Nouzovský, varhany: Bohumír Rabas (regenschori a varhaník u sv. Mikuláše), Orchestr Armády ČR, moderátor: Mgr. Jan Židlický (CČSH)

POŘÁDAJÍ:
Kostnická jednota, Historická společnost VERITAS, Církev československá husitská v Praze, potomci a příbuzní mučedníků popravených na Staroměstském náměstí a ctitelé jejich odkazu, občanské sdružení EXULANT - potomci pobělohorských exulantů, Společnost TGM, Společnost E. Beneše, ČSBS a ČsOL. Spolupracují: Sokol, Skauti a další.

Upozornění

1) Toto pietní shromáždění se koná každý rok v den výročí popravy 21. června v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze a u pamětní desky obětí.
2) Prodej zajímavých publikací před zahájením programu v chrámu: Erby popravených 21. 6. 1621 v barevném provedení, T. G. Masaryk Česká otázka, literatura pobělohorských exulantů a další.

Spolupráce vítána (informace na tel. čísle 274 774 736).

Vstupné dobrovoln

Pod záštitou primátora hlavního města Prahy
MUDr. PAVLA BÉMA
a s podporou starosty městské části Praha 1
Ing. Petra Hejmy

se koná

v sobotu 21. června 2008 v 17.00 hodin

PIETNÍ SHROMÁŽDĚNÍ K UCTĚNÍ PAMÁTKY 27 POPRAVENÝCH PŘEDSTAVITELŮ ČESKÉHO ODBOJE

v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze
a
u desky popravených obětí

Pořádají:
Kostnická jednota, historická společnost VERITAS, Církev čs. husitská v Praze, Potomci a příbuzní mučedníků popravených na Staroměstském náměstí, Sdružení EXULANT - potomci pobělohorských exulantů, Masarykova společnost, ČSBS, ČsOL a další organizace

Zápas představitelů stavovského povstání za svobodu

Uctíváme památku 27 popravených představitelů stavovského povstání v Českém království v letech 1618-1620 proti habsburskému císaři Ferdinandu II. Po porážce povstání v bitvě na Bílé hoře 8. listopadu 1620 byli Ferdinandem II. s největší krutostí potrestáni 21. června 1621 veřejnou popravou na Staroměstském náměstí v Praze.

Co bylo české stavovské povstání 1618-1620?

Proti absolutismu habsburského katolického panovníka Ferdinanda II. povstala v letech 1618-1620 v Čechách (které se husitstvím staly převážně nekatolickou zemí) stavovská opozice jako koalice vysoké a nižší šlechty (tedy *pánů, rytířů a zemanů*) a královských *měst*, protože nesouhlasila s Ferdinandovým odmítáním *tradičních stavovských a náboženských svobod*. Pokládala Ferdinanda II. za tyrana a cítila se oprávněna bránit svobody proti tyranii i povstáním.

Habsburští panovníci, kteří na český trůn nastoupili roku 1526, a papežští nunciové od počátku spolupracovali v úsilí o tzv. rekatolizaci a nastolení protireformace v duchu absolutismu. Obdobně jako ve Španělsku, kde tzv. španělská větev Habsburků protireformační politikou vyhnala nekatolíky a celkově vracela zemi ke středověkému způsobu života. V českém stavovském státu usilovali příslušníci tzv. rakouské větve Habsburků o „převrat". Snažili se postupně omezovat a rušit české stavovské a náboženské svobody. Dosazovali na rozhodující místa osoby, které její program zastávaly. Nabízeli příslušníkům české katolické menšiny kariéru v jejich službách (případ Slavaty, Martinice, Lobkovice, Lichtenštejna, Valdštejna) a podporovali sňatky českých šlechticů se Španělkami a Italkami. Cílem předbělohorských Habsburků ve střední Evropě bylo deptat města, jak to poprvé předvedl Ferdinand I. v r. 1547, utužovat nevolnictví, nastolit opět náboženský monopol katolické církve a moc magnátů. To se projevilo naplno po porážce stavovského povstání 1620, kdy České království kleslo nadlouho na pouhou rakouskou provincii.

O jaký program usilovalo stavovské povstání?

Stavovská opozice (přes některé nevyřešené rozpory mezi šlechtou a městy) měla společný zájem na zachování městských stavovských svobod, do nichž byly se souhlasem šlechty zahrnuty městské komunální svobody. Stavovské náboženské svobody byly v Čechách tradičně zakotveny pro podobojí i katolíky například již při Kutnohorském smíru 1485 i 1609 v tzv. Majestátu Rudolfa II., kdy byl Rudolf nucen potvrdit Českou konfesi z r. 1575 a kdy tedy běželo rovněž o požadavek náboženské svobody pro všechny. Jak upozornil historik Josef Válka a někteří jiní, byl vrcholem programu české stavovské opozice z let 1618-1620 návrh na *stavovskou konfederaci*, jež řešila vztah zemí Českého království v duchu federace a která se měla stát základem nového *středoevropského stavovského státu*. Také města měla potvrzena hlas na zemském sněmu, zatímco absolutismem Ferdinanda II. byla města vyřazována. Stavy měly zabezpečit kontrolu nad královskou mocí, zejména zákonodárně, a výkonná a vojenská moc měly být zajišťovány konfederací. Náboženské svobody měly platit pro všechny, bez diskriminace. Taková centralizace státu byla ovšem kvalitnější než centralizace absolutismu panovnického a ukazovala progresivně cestu do budoucnosti. Česká stavovská opozice měla pro takové státnictví vzor v Nizozemí s jeho federálním a komunálním zřízením, v řadách parlamentní opozice v Anglii a vůbec v protestantské městské společnosti. Dva roky však byla krátká doba na rozvinutí takového programu. Česká města také nebyla tak silná jako nizozemská; byla již r. 1547 oslabena Ferdinandem I.

Hodnocení stavovského povstání

Při hodnocení stavovského povstání se přihlíželo hlavně k jeho konečnému nezdaru a tragickým důsledkům porážky: vyhnání elity národa, nevolnictví, znásilňování svědomí, mučení a popravy nekatolíků, celkové ničení a germanizace země a ponižování českého živlu, jak si stěžoval i katolický historik Bohuslav Balbín. Program stavovského povstání si však zaslouží samostatnou pozornost.

Přípravný výbor vzpomínkové akce

2009 (17)

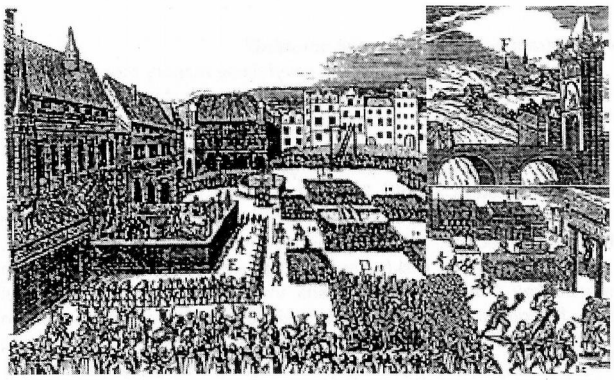

PROGRAM

I. V chrámu sv. Mikuláše

1. **Slovo úvodem:** *Ing. Petr Hejma, starosta MČ Praha 1*
2. **Hudební pořad I. část** – výběr z děl L. van Beethovena, J. S. Bacha, A. Dvořáka: *zpěv Jana Horáková Levicová, sólistka Státní opery Praha*
3. **Slovo z historie:** *Mgr. Eduard Havránek*
4. **Hudební pořad II.** část: *zpěv Jana Horáková Levicová*
5. **Proslov k událostem:** *prof. Dr. Jakub Trojan*
6. **Hudební pořad III. část:** *zpěv Jana Horáková Levicová*
7. **Anton Bruckner:** sborová skladba pod vedením sbormistryně Vlasty Jonczyové

II. Na Staroměstském náměstí

Položení věnců u pamětní desky popravených a krátké proslovy:

- MUDr. Pavel Bém, primátor hlavního města Prahy
- Ing. Jan Zahradil, poslanec Evropského parlamentu
- zástupce Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR
- zástupce ČSBS a ČsOL

Účinkují:
varhany: *prof. Bohumír Rabas* (regenschori a varhaník u sv. Mikuláše), Orchestr Armády ČR, moderátor: *Mgr. Jan Židlický* (CČSH)

Pořádají:
Město Mnichovo Hradiště, Kostnická jednota, historická společnost VERITAS, Církev Československá husitská v Praze, potomci a příbuzní mučedníků popravených na Staroměstském náměstí, Sdružení EXULANT – potomci pobělohorských exulantů, Masarykova společnost, ČSBS, ČsOL a další organizace.

Upozornění:
1. Toto pietní shromáždění se koná každý rok v den výročí popravy 21. června v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze a u pamětní desky obětí.

2. Prodej zajímavých publikací před zahájením programu v chrámu:
nakladatelství EMAN (historická tematika),
erby popravených 21. 6. 1621 v barevném provedení,
díla T. G. Masaryka, literatura pobělohorských exulantů a další.

Spolupráce vítána. Informace na tel. čísle 274 774 736

Vstupné dobrovolné

Pod záštitou primátora hlavního města Prahy
MUDr. PAVLA BÉMA
a starosty městské části Praha 1
Ing. PETRA HEJMY

se koná

v neděli 21. června 2009 v 18.00 hodin

PIETNÍ SHROMÁŽDĚNÍ K UCTĚNÍ PAMÁTKY 27 POPRAVENÝCH PŘEDSTAVITELŮ ČESKÉHO ODBOJE

v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze
a
u desky popravených obětí

Pořádají:
Město Mnichovo Hradiště, Kostnická jednota, historická společnost VERITAS, Církev československá husitská v Praze,
Potomci a příbuzní mučedníků popravených na Staroměstském náměstí,
Sdružení EXULANT – potomci pobělohorských exulantů,
Masarykova společnost, ČSBS, ČsOL a další organizace

Od Rudolfova majestátu ke staroměstskému lešení

Letošní rok 2009 je rokem 400.výročí od vydání tzv. Rudolfova majestátu. Tento dokument završil důležitou etapu v zápase českých nekatolíků s habsburskými císaři o náboženskou svobodu.

Co vydání Majestátu předcházelo?

Císař Rudolf II. se dostal do konfliktu se svým bratrem Matyášem, ve hře byl mimo jiné i český trůn. Česká stavovská opozice se, na rozdíl např. od Uher či Moravy, postavila na stranu císaře a dokonce ho podpořila vlastní vojenskou hotovostí. Využila však císařova oslabení a na zemském sněmu konaném v květnu roku 1608 předložila v 25 bodech své požadavky. Na prvním místě byla žádost o uznání právoplatnosti tzv. České konfese z roku 1575, tj. v podstatě povolení nekatolických vyznání. K dalším patřila např. volba členů dolní konsistoře zemským sněmem, ustavení sboru defensorů, tj. obránců práva na svobodu vyznání, rovnoměrné zastoupení katolíků a nekatolíků v zemských sněmech a další. Císař pod vlivem okolností s požadavky souhlasil, ale oficiální schválení na sněmu oddaloval. Protestantští stavové se odhodlali k radikálnímu kroku. 23. června jmenovali třicetičlennou opoziční vládu – stavovské direktorium. Čestným předsedou se stal Petr Vok z Rožmberka, skutečné řízení však bylo v rukou Václava Budovce z Budova. Direktorium vyhlásilo svolání vojska zemské hotovosti. Pod tímto tlakem katolická strana nakonec ustoupila. 9. července 1609 podepsal císař listinu, která vešla do dějin jako Rudolfův majestát.

Co Majestát jako zákon zaručoval

Tato listina zaručovala – paradoxně evangelické většině – náboženskou svobodu na základě České konfese. Na svou dobu byla míra svobody ojedinělá zejména v tom, že svoboda svědomí byla přiznána všem, i poddaným. Citujme úryvek z Majestátu:

"My, Rudolf Druhý, z boží milosti volený římský císař, po všecky časy rozmnožitel Říše, a uherský, český, dalmatský, chárvátský etc. král, arcikníže rakouské, markrabě moravské, lucemburské a slezské kníže a lužický markrabě etc, k věčné paměti známo činíme tímto listem všem:
...I chtíce my tomu, aby v tomto království mezi všemi třemi stavy, jakož i stranou pod jednou, tak často dotčenou stranou pod obojí, všemi věrnými a milými poddanými Našimi, nyní i na budoucí časy všelijaká láska, svornost, pokoj a dobré srozumění k vzdělání a zachování obecného dobrého pokoje zůstávati, každá strana náboženství své, v kterémž se spasení svého důvěřuje, volně a svobodně bez utiskování a všech překážek jedni druhým provozovati mohla..."

Jak byl Majestát respektován?

Po zapsání do zemských desek získal Majestát povahu zákona. Politická praxe však byla jiná. Rozpor mezi svobodou vyznání uzákoněnou Majestátem a faktickým nerespektováním tohoto zákona katolickou stranou vedl posléze k výbuchu stavovského povstání a nakonec i k popravě vůdců tohoto povstání 21. června 1621.

Mgr. Jana Dumková
Muzeum města Mnichovo Hradiště

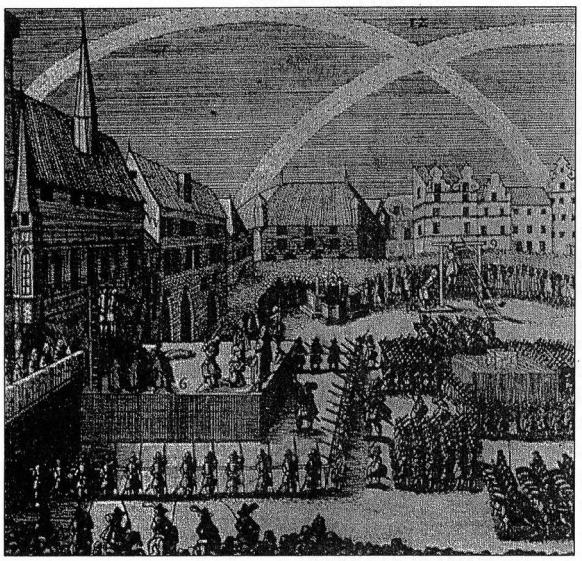

Staroměstská poprava na soudobé rytině

S úctou vzpomínáme památky popravených, neboť se stali symbolem úsilí o svobodu a státní nezávislost.

Program

I. V chrámu sv. Mikuláše

Slovo úvodem: Ing. Filip Dvořák, starosta MČ Praha 1
K výročí Jana Jesenia: Marie Neudorflová PhD.
Hudební pořad:
J. S. Bach – výběr skladeb
Josef Foerster: Missa Bohemica
účinkují:
- Smíšený pěvecký sbor Gaudium Pragense
- varhany – Ivana Michalovičová
- diriguje: Lukáš Humlík, ředitel stanice ČESKÝ ROZHLAS 3 – VLTAVA

II. Na Staroměstském náměstí

Položení věnců u pamětní desky popravených a krátké proslovy:

- MUDr. Pavel Bém, primátor hlavního města Prahy
- Ing. Jan Zahradil, poslanec Evropského parlamentu
- zástupce Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a Senátu Parlamentu ČR
- zástupce ČSBS a ČsOL

Účinkují:
- varhany: prof. Bohumír Rabas (regenschori a varhaník u sv. Mikuláše)
- Orchestr Armády ČR
- moderátor: Mgr. Jan Židlický (CČSH)

Pořádají:
Město Mnichovo Hradiště, Potomci a příbuzní mučedníků popravených na Staroměstském náměstí, sdružení EXULANT – potomci pobělohorských exulantů, Kostnická jednota, Masarykova společnost, ČSBS, ČsOL, Společnost E. Beneše, Církev československá husitská v Praze, historické společnosti a další organizace

Upozornění:
1. Toto pietní shromáždění se koná každý rok v den výročí popravy 21. června v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze a u pamětní desky obětí.
2. Prodej zajímavých publikací před zahájením programu v chrámu: nakladatelství EMAN (historická tematika), erby popravených 21.6.1621 v barevném provedení, díla T.G.Masaryka, literatura pobělohorských exulantů a další.

Spolupráce vítána. Informace na tel. čísle 274 774 736.
Vstupné dobrovolné

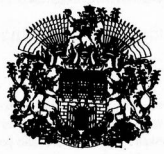

Pod záštitou primátora hlavního města Prahy
MUDr. PAVLA BÉMA
a starosty městské části Praha 1
Ing. FILIPA DVOŘÁKA

se koná
v pondělí 21. června 2010 v 18.00 hodin

PIETNÍ SHROMÁŽDĚNÍ K UCTĚNÍ PAMÁTKY 27 POPRAVENÝCH PŘEDSTAVITELŮ ČESKÉHO ODBOJE

v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze
a
u desky popravených oběti

Pořádají:
Město Mnichovo Hradiště, Potomci a příbuzní mučedníků popravených na Staroměstském náměstí, sdružení EXULANT – potomci pobělohorských exulantů, Kostnická jednota, Masarykova společnost, ČSBS, ČsOL, Společnost E. Beneše, Církev československá husitská v Praze, historické společnosti a další organizace

Staroměstská exekuce

Mučedníci z 21.června 1621

Prolog

Také v tomto roce **2010 si 21. června** připomeneme neblahou událost, která se stala tragickou tečkou za osudnou bitvou na **Bílé hoře** a zároveň i symbolem násilného zvratu v historickém vývoji českého národa. **Poprava 27 předních činitelů stavovského protihabsburského povstání** v den letního slunovratu roku 1621 vskutku názorně a výstižně symbolizuje zánik české politické samostatnosti na další tři staletí a také násilné ukončení české reformace i dosavadní náboženské tolerance. Připomínáním těchto justičních vražd a nejmasovější veřejné popravy v našich dějinách nemíníme vyvolávat emoce a oživovat staré spory, zvláště v současných dobách, kdy usilujeme o ekumenický mezicírkevní dialog a kdy ostatně čeští křesťané (včetně katolíků) se dostávají v české společnosti stále více na minoritní pozici. Samozřejmě **„staroměstská exekuce"** je i součástí debaty, která se táhne českým dějepisectvím, publicistikou i politikou již od 17. století. Jedná se o významnou součást tzv. české otázky, tedy o interpretaci bělohorské porážky a důsledků vítězství habsburské Vídně, vedoucího k politickému i náboženskému absolutismu. V českém protestantském exilu byly oběti staroměstské exekuce považovány od počátku za mučedníky víry, k uctění jejich památky byl ještě roku 1621 vydán tajně spis ***Koruna neuvadlá mučedníků Božích českých***. Tuto knížku, později ještě několikrát vydanou, a to i v německém překladu, napsal **Jan Rosacius Hořovský.** Tento evangelický farář od staroměstského Svatého Mikuláše byl nejen blízkým očitým svědkem poprav, ale dokonce přímo na popravišti a předtím ještě ve vězení dodával odsouzeným útěchu. Rosacius, který zemřel v exilu roku 1637, patřil sice k českým luteránům, tzv. novoutrakvistům, ale vážil si i jednoty bratrské a jejího přínosu. Rosaciovo dílo využil proto též **Jan Amos Komenský** v historické kompilaci ***Historia o těžkých protivenstvích církve české*** (1632), kde byly shrnuty předbělohorské i pobělohorské perzekuce českých nekatolíků včetně působivé kapitoly o staroměstské popravě z 21. června 1621. Tento Komenským redigovaný spis, vydaný i v latinské, německé a anglické verzi, měl burcovat svědomí evangelické Evropy ve prospěch poražených českých protestantů. Ovšem na výsledku třicetileté války, potvrzeném roku 1648 vestfálským mírem, už nic nezměnil. České země, Čechy a Morava, se tak staly jedinou zemí raně novověké Evropy, kde byla většina obyvatelstva donucena vítěznou mocí změnit svou evangelickou křesťanskou víru ve prospěch jediné státní církve...

Snad i proto se později římskokatolická církev nestala – na rozdíl třeba od Polska či Irska – součástí národní identity. Sepětí *„oltáře a trůnu"*, onen důsledek Bílé hory i staroměstské exekuce, vedlo posléze k tomu, že národní emancipační hnutí se vyvíjelo mimo rámec katolické církve (a na tom nemohou změnit nic ani čestné výjimky vlasteneckých katolických duchovních). Vlastně to ani jinak být nemohlo, vždyť převážná část národně a liberálně orientované historiografie 19. a první poloviny 20. století posuzovala českou reformaci, tedy období od husitství po Bílou horu, jako vrcholné období starších českých dějin, a tudíž nebylo pochyb, že popravení ze Staroměstského náměstí byli mučedníky za náboženskou i politickou svobodu. Pochopitelně lze v demokratické diskusi a pluralitním prostředí vyslovit i názory jiné (často ovšem převzaté v novém hávu ze starší militantní katolické a prorakouské konzervativní literatury 19.století). Ovšem různé úvahy o *„blahodárnosti vítězství prospěšného habsburského centralismu nad stavovskou roztříštěností a šlechtickou anarchií"* by neměly zakrýt základní dějinnou skutečnost – **Bílá hora, staroměstská exekuce i následná třicetiletá válka přinesla českému národu největší pohromu v jeho historii – nešlo jen o hospodářskou devastaci i následné daňové zatížení, ale neblahou roli hrál i drastický úbytek obyvatelstva** (válečná utrpení, hladomory, epidemie), **vedoucí zvláště v pohraničí k postupné germanizaci, i ztráty velké části národní elity** (masový exil evangelické šlechty, měšťanstva a inteligence).

Příběh nejznámější české popravy

Po nečekaném vítězství po dvouhodinové bitvě na bělohorské pláni před Prahou **8.listopadu 1620** čekalo vítěznou bavorsko-císařskou stranu další překvapení. Již následující ráno, **9.listopadu**, ujel „zimní král" **Fridrich Falcký** z Prahy a týž den se pražská města vzdala nepříteli a otevřela mu své brány. Někteří vůdci protihabsburského povstání a přední osobnosti Fridrichova dvora jako **Matyáš Thurn** či **Václav Vilém z Roupova** sice včas uprchli, ale většina stavovských předáků zůstala v nepochopitelném klidu a slepé důvěře doma. Mnozí naivně uvěřili vítězi z Bílé hory, bavorskému vévodovi **Maxmiliánovi**, jenž vůdcům povstání slíbil, že jejich života bude ušetřeno. Jiní bláhově doufali v milost císaře **Ferdinanda II.**, když již **13.listopadu** projevili ponižujícím reversem lítost nad svými činy.

Vídeň ovšem neměla ani v nejmenším zájem o nějaké smiřování a v císařově okolí bylo od počátku rozhodnuto, že přední vinici budou potrestáni na hrdle. Nelítostně se mělo zatočit s celým českým národem. Španělský vojevůdce **Martin Huerta**, člověk krutý a fanatický, doporučoval císaři, *„aby bez rozdílu všecky zamordovati dal, aby tak z nevěrného kacířského národa ani nohy nezůstalo"*. Přisadil si i španělský vyslanec, požadující vyhubení *„národa bezbožného, jenž tak dlouho urážel velebnost císařskou "*. Celý plán pokoření Čech jako ohniska vzpoury byl předem promyšlen a připraven, i když zatím utajen. I když ihned po Bílé hoře vypracoval nový správce Českého království **Karel z Lichtenštejna** pro císaře seznam povstalců, k zatýkání se zatím nepřistoupilo. Byla to zjevně taktika, která měla předáky povstání uklidnit. Tento osudový omyl a falešný pocit bezpečí přispěl k tomu, že jenom část nejvýznamnějších činitelů povstání se zachránila útěkem ze země.

A tak teprve v únoru 1621 přišel z Vídně rozkaz k zatčení provinilých. Vše bylo navíc záludně zorganizováno tak, že páni a rytíři, obeslaní na Pražský hrad, vůbec netušili, o co se přesně jedná. Všichni pozvaní se dostavili v neuvěřitelné naivitě dobrovolně, ovšem ihned po svém příchodu byli **20.února** zatčeni a uvězněni. Zároveň byl zřízen mimořádný soud, jehož předsedou se stal moravský aristokrat **Lichtenštejn**, odpadlík od českobratrské víry, nyní již horlivý katolík a oddaný přisluhovač vídeňského dvora. Hlavním žalobcem jmenován servilní kariérista **Přibík Jeníšek z Újezda**, dosud bezvýznamný chudý zeman z Klatovska, zanedlouho však pobělohorský zbohatlík. Soudu, v němž vedle několika českých katolických pánů zasedali i cizinci, nešlo o zdlouhavé projednávání individuální viny obžalovaných, nýbrž o rychlé vynesení víceméně předem daného rozsudku. Rozsudek smrti císař potvrdil u sedmadvaceti obžalovaných a poprava byla stanovena na 21.červen 1621. Marně prosily rodiny odsouzenců o změnu krutého ortelu, marně se ohromení vězňové obraceli s prosebným listem na saského kurfiřta, aby jim vymohl u císaře prominutí jejich „zločinů". Kurfiřt **Jan Jiří**, považovaný za ochránce všech luteránů, nehodlal „rebelům" proti panovnickému majestátu pomoci, dokonce vydal na smrt do Prahy svého stoupence **Jáchyma Ondřeje Šlika**, který marně hledal na saském vévodském dvoře ochranu.

Tento nezvykle krutý a teatrální trest měl v českém panstvu utlumit *„tradiční sklony k vzpouře a rebelii"*, zlomit v něm *„ducha vzdoru a neposlušnosti"*. Již v pátek 18.června se začalo stavět na Staroměstském náměstí v Praze přímo u radnice dřevěné popravní lešení, potažené černým suknem. Odsouzenci byli na staroměstskou radnici přivedeni z Hradu v neděli 20.června večer. Den hrůzné exekuce byl ohlášen **v pondělí 21.června 1621** o páté hodině ráno výstřelem z děla na Hradě. Zároveň byly uzavřeny městské brány a lešení bylo obstoupeno

Valdštejnovým plukem. Po celou dobu exekuce se navíc troubilo a bubnovalo, aby lid neslyšel, co odsouzení mluví.

Pořadí poprav bylo stanoveno podle stavovské důstojnosti, tedy nejprve byli stětím popraveni tři příslušníci panského stavu a poté sedm rytířů. Jako první položil hlavu na špalek **Jáchym Ondřej Šlik**, poté byl přiveden na lešení **Václav Budovec z Budova**, chlouba a politický vůdce jednoty bratrské a za bojů o Rudolfův majestát mluvčí českých nekatolíků, nyní již 74letý stařec. Třetím popraveným pánem se stal **Kryštof Harant z Polžic a Bezdružic**, který rozzlobil Ferdidnanda II. i tím, že dal v létě 1619 ostřelovat císařský palác ve Vídni. Kryštof proslul i jako renesanční hudební skladatel a autor českého cestopisu o Egyptu a Svaté zemi. Kryštofův někdejší společník na této cestě a katolický přítel **Heřman Černín z Chudenic** jeho popravě osobně přihlížel, později si dokonce vzal za manželku jeho vdovu. Císařskou milost nedostal ani stařičký rytíř **Kašpar Kaplíř ze Sulevic**, se svými 86 lety nejstarší z popravených. Dalšími šesti sťatými rytíři byli **Prokop Dvořecký z Olbramovic, Bedřich z Bílé, Ota z Losu, Vilém Konecchlumský, Bohuslav z Michalovic** a také jediný katolík **Diviš Černín z Chudenic**, který se jako hejtman Pražského hradu přidal k povstalcům a přijal od Fridricha Falckého úřad zemského soudce. Jeho bratr, již zmíněný přísedící Heřman Černín, se na dobu jeho popravy z lešení vzdálil. Ze sedmnácti popravených měšťanů (většinou ovšem erbovních) je nejznámějším vzdělaný lékař a rektor Univerzity Karlovy **Jan Jessenius**, původem Slovák, kdysi osobní lékař císaře Rudolfa, proslulý i svou první veřejnou pitvou v Praze. Mstivého císaře popudil zvláště jako výmluvný diplomat ve službách stavů a krále Fridricha. Proto mu byl nejdříve vyříznut jazyk a přibit na šibenici, pak teprve byl Jessenius sťat. Jeho mrtvé tělo bylo podle příkazu Vídně ještě dodatečně zneuctěno rozčtvrcením a rozvěšením před městskými hradbami na kolech.

Popravy vykonal staroměstský kat **Jan Mydlář**, sám nekatolík, za čtyři hodiny a použil přitom čtyř mečů. Osobně setnul hlavy jen 24 stavovských vůdců, tři z odsouzených měšťanů byli totiž oběšeni. Těla popravených byla vydána příbuzným, ale dvanáct hlav předních vůdců, mezi nimi Šlikova, Budovcova, Kaplířova a Jesseniova, bylo pro výstrahu vyvěšeno na železných prutech na Staroměstské mostecké věži. Visely tu po deset let, kromě hlavy Jáchyma Ondřeje Šlika, která byla z milosti vydána jeho pozůstalým k pohřbení. Sejmuty a důstojně pohřbeny byly až při saské okupaci Prahy v roce 1631. Podobně bylo naloženo s hlavou popraveného žateckého purkmistra **Maxmiliána Hošťálka**, která byla přibita na městské bráně v Žatci, a stejné zneuctění potkalo hlavu kutnohorského měšťana **Jana Šultyse**, poslanou k vyvěšení do Kutné Hory. Také u dalších byl ztížen trest smrti zneucťujícími rozsudky, zpravidla dodatečným rozčtvrcením.

Barbarská a brutální staroměstská exekuce měla zastrašit všechny odpůrce habsburského režimu a dát jasně najevo císařovu vůli tvrdě a nelítostně skoncovat s odbojnými českými zeměmi. Veřejnou popravou dal však nový režim nechtěně svým sedmadvaceti obětem *„palmu mučednictví"*, ohlas pražské exekuce navíc posílil protihabsburské nálady jak v protestantské Evropě, tak v katolické Francii.

Všichni odsouzení projevili v posledních chvílích nesmírnou srdnatost a hrdinnost, žádný z nich nezakolísal ve svém přesvědčení o správnosti činů, kterých se dopustili, a nesnažil se získat zmírnění svého osudu zradou na svém vyznání a přestupem ke katolictví. Pevnost a odhodlanost nešťastných odsouzenců vzbuzoval proto obecný obdiv. Svou hrdinnou smrtí vykoupili v očích veřejného mínění (a také v očích budoucích generací) dosavadní chyby i předchozí zakolísání.

Prof. PhDr. Jan Kumpera, CSc.

PROGRAM

I. V chrámu sv. Mikuláše

- **Slovo úvodem:** Ing. Oldřich Lomecký, starosta MČ Praha 1
- **O osobnosti Václava Budovce z Budova:** Arnošt Vajzr, starosta Mnichova Hradiště
- **Hudební pořad:** housle Jan Adam, člen Pražské komorní filharmonie – rodák z Mnichova Hradiště

J.S.Bach: výběr ze Sonát pro sólové housle:

1. Adagio
2. Largo
3. Sarabanda

- **K výročí uctění památky 27 popravených na Staroměstském náměstí promluví:** Prof. Dr. Jakub Trojan

II. Na Staroměstském náměstí

Položení věnců u pamětní desky popravených a krátké proslovy:

- **Doc. MUDr. Bohuslav Svoboda, CSc., primátor hlavního města Prahy**
- **předsedkyně Poslanecké sněmovny PČR Miroslava Němcová**
- **Ing. arch. Daniela Filipiová, zástupce Senátu Parlamentu ČR**

****

- doprovod varhany: prof. Bohumír Rabas (regenschori a varhaník u sv. Mikuláše)
- Orchestr Armády ČR
- moderátor: Mgr. Bohumil Kejř

****

epidemie), **vedoucí zvláště v pohraničí k postupné germanizaci, i ztráty velké části národní elity** (masový exil evangelické šlechty, měšťanstva a inteligence).

Příběh nejznámější české popravy

Po nečekaném vítězství po dvouhodinové bitvě na bělohorské pláni před Prahou **8.listopadu 1620** čekalo vítěznou bavorsko-císařskou stranu další překvapení. Již následující ráno, **9.listopadu**, ujel „zimní král" **Fridrich Falcký** z Prahy a týž den se pražská města vzdala nepříteli a otevřela mu své brány. Někteří vůdci protihabsburského povstání a přední osobnosti Fridrichova dvora jako **Matyáš Thurn** či **Václav Vilém z Roupova** sice včas uprchli, ale většina stavovských předáků zůstala v nepochopitelném klidu a slepé důvěře doma. Mnozí naivně uvěřili vítězi z Bílé hory, bavorskému vévodovi **Maxmiliánovi**, jenž vůdcům povstání slíbil, že jejich života bude ušetřeno. Jiní bláhově doufali v milost císaře **Ferdinanda II.**, když již **13.listopadu** projevili ponižujícím reversem lítost nad svými činy.

Vídeň ovšem neměla ani v nejmenším zájem o nějaké smiřování a v císařově okolí bylo od počátku rozhodnuto, že přední viníci budou potrestáni na hrdle. Nelítostně se mělo zatočit s celým českým národem. Španělský vojevůdce **Martin Huerta**, člověk krutý a fanatický, doporučoval císaři, *„aby bez rozdílu všecky zamordovati dal, aby tak z nevěrného kacířského národa ani nohy nezůstalo"*. Přisadil si i španělský vyslanec, požadující vyhubení *„národa bezbožného, jenž tak dlouho urážel velebnost císařskou "*. Celý plán pokoření Čech jako ohniska vzpoury byl předem promyšlen a připraven, i když zatím utajen. I když ihned po Bílé hoře vypracoval nový správce Českého království **Karel z Lichtenštejna** pro císaře seznam povstalců, k zatýkání se zatím nepřistoupilo. Byla to zjevně taktika, která měla předáky povstání uklidnit. Tento osudový omyl a falešný pocit bezpečí přispěl k tomu, že jenom část nejvýznamnějších činitelů povstání se zachránila útěkem ze země.

A tak teprve v únoru 1621 přišel z Vídně rozkaz k zatčení provinilých. Vše bylo navíc záludně zorganizováno tak, že páni a rytíři, obeslaní na Pražský hrad, vůbec netušili, o co se přesně jedná. Všichni pozvaní se dostavili v neuvěřitelné naivitě dobrovolně, ovšem ihned po svém příchodu byli **20.února** zatčeni a uvězněni. Zároveň byl zřízen mimořádný soud, jehož předsedou se stal moravský aristokrat **Lichtenštejn**, odpadlík od českobratrské víry, nyní již horlivý katolík a oddaný přisluhovač vídeňského dvora. Hlavním žalobcem jmenován servilní kariérista **Přibík Jeníšek z Újezda**, dosud bezvýznamný chudý zeman z Klatovska, zanedlouho však pobělohorský zbohatlík. Soudu, v němž vedle několika českých katolických pánů zasedali i cizinci, nešlo o zdlouhavé projednávání individuální viny obžalovaných, nýbrž o rychlé vynesení víceméně předem daného rozsudku. Rozsudek smrti císař potvrdil u sedmadvaceti obžalovaných a poprava byla stanovena na 21.červen 1621. Marně prosily rodiny odsouzenců o změnu krutého ortelu, marně se ohromení vězňové obraceli s prosebným listem na saského kurfiřta, aby jim vymohl u císaře prominutí jejich „zločinů". Kurfiřt **Jan Jiří**, považovaný za ochránce všech luteránů, nehodlal „rebelům" proti panovnickému majestátu pomoci, dokonce vydal na smrt do Prahy svého stoupence **Jáchyma Ondřeje Šlika**, který marně hledal na saském vévodském dvoře ochranu.

Tento nezvykle krutý a teatrální trest měl v českém panstvu utlumit *„tradiční sklony k vzpouře a rebelii"*, zlomit v něm *„ducha vzdoru a neposlušnosti"*. Již v pátek 18.června se začalo stavět na Staroměstském náměstí v Praze přímo u radnice dřevěné popravní lešení, potažené černým suknem. Odsouzenci byli na staroměstskou radnici přivedeni z Hradu v neděli 20.června večer. Den hrůzné exekuce byl ohlášen v **pondělí 21.června 1621** o páté hodině ráno výstřelem z děla na Hradě. Zároveň byly uzavřeny městské brány a lešení bylo obstoupeno **Valdštejnovým** plukem. Po celou dobu exekuce se navíc troubilo a bubnovalo, aby lid neslyšel, co odsouzení mluví.

Pořadí poprav bylo stanoveno podle stavovské důstojnosti, tedy nejprve byli stětím popraveni tři příslušníci panského stavu a poté sedm rytířů. Jako první položil hlavu na špalek **Jáchym Ondřej Šlik**, poté byl přiveden na lešení **Václav Budovec z Budova**, chlouba a politický vůdce jednoty bratrské a za bojů o Rudolfův majestát mluvčí českých nekatolíků, nyní již 74letý stařec. Třetím popraveným pánem se stal **Kryštof Harant z Polžic a Bezdružic**, který rozzlobil Ferdidnanda II. i tím, že dal v létě 1619 ostřelovat císařský palác ve Vídni. Kryštof proslul i jako renesanční hudební skladatel a autor českého cestopisu o Egyptu a Svaté zemi. Kryštofův někdejší společník na této cestě a katolický přítel **Heřman Černín z Chudenic** jeho popravě osobně přihlíželi, později si dokonce vzal za manželku jeho vdovu. Císařskou milost nedostal ani stařičký rytíř **Kašpar Kaplíř ze Sulevic**, se svými 86 lety nejstarší z popravených. Dalšími šesti sťatými rytíři byli **Prokop Dvořecký z Olbramovic, Bedřich z Bílé, Ota z Losu, Vilém Konecchlumský, Bohuslav z Michalovic** a také jediný katolík **Diviš Černín z Chudenic**, který se jako hejtman Pražského hradu přidal k povstalcům a přijal od Fridricha Falckého úřad zemského soudce. Jeho bratr, již zmíněný přísedící Heřman Černín, se na dobu jeho popravy z lešení vzdálil. Ze sedmnácti popravených měšťanů (většinou ovšem erbovních) je nejznámějším vzdělaný lékař a rektor Univerzity Karlovy **Jan Jessenius**, původem Slovák, kdysi osobní lékař císaře Rudolfa, proslulý i svou první veřejnou pitvou v Praze. Mstivého císaře popudil zvláště jako výmluvný diplomat ve službách stavů a krále Fridricha. Proto mu byl nejdříve vyříznut jazyk a přibit na šibenici, pak teprve byl Jessenius sťat. Jeho mrtvé tělo bylo podle příkazu Vídně ještě dodatečně zneuctěno rozčtvrcením a rozvěšením před městskými hradbami na kolech.

Popravy vykonal staroměstský kat **Jan Mydlář**, sám nekatolík, za čtyři hodiny a použil přitom čtyř mečů. Osobně setnul hlavy jen 24 stavovských vůdců, tři z odsouzených měšťanů byli totiž oběšeni. Těla popravených byla vydána příbuzným, ale dvanáct hlav předních vůdců, mezi nimi Šlikova, Budovcova, Kaplířova a Jesseniova, bylo pro výstrahu vyvěšeno na železných prutech na Staroměstské mostecké věži. Visely tu po deset let, kromě hlavy Jáchyma Ondřeje Šlika, která byla z milosti vydána jeho pozůstalým k pohřbení. Sejmuty a důstojně pohřbeny byly až při saské okupaci Prahy v roce 1631. Podobně bylo naloženo s hlavou popraveného žateckého purkmistra **Maxmiliána Hošťálka**, která byla přibita na městské bráně v Žatci, a stejné zneuctění potkalo hlavu kutnohorského měšťana **Jana Šultyse**, poslanou k vyvěšení do Kutné Hory. Také u dalších byl ztížen trest smrti zneucťujícími rozsudky, zpravidla dodatečným rozčtvrcením.

Barbarská a brutální staroměstská exekuce měla zastrašit všechny odpůrce habsburského režimu a dát jasně najevo císařovu vůli tvrdě a nelítostně skoncovat s odbojnými českými zeměmi. Veřejnou popravou dal však nový režim nechtěně svým sedmadvaceti obětem *„palmu mučednictví"*, ohlas pražské exekuce navíc posílil protihabsburské nálady jak v protestantské Evropě, tak v katolické Francii.

Všichni odsouzení projevili v posledních chvílích nesmírnou srdnatost a hrdinnost, žádný z nich nezakolísal ve svém přesvědčení o správnosti činů, kterých se dopustili, a nesnažil se získat zmírnění svého osudu zradou na svém vyznání a přestupem ke katolictví. Pevnost a odhodlanost nešťastných odsouzenců vzbuzovaly proto obecný obdiv. Svou hrdinnou smrtí vykoupili v očích veřejného mínění (a také v očích budoucích generací) dosavadní chyby i předchozí zakolísání.

Prof. PhDr. Jan Kumpera, CSc.

Záštitu
primátora hlavního města Prahy

nad

Pietním shromážděním k uctění památky
27 popravených představitelů
českého stavovského odboje

pořádanou v chrámu sv. Mikuláše a na Staroměstském náměstí
dne 21. června 2011

přejímá

Doc. MUDr. Bohuslav Svoboda, CSc.
primátor

V Praze dne 4. března 2011

Záštitu
starosty Městské části Praha 1

nad pietním shromážděním

k uctění památky 27 popravených
na Staroměstském náměstí,

které se koná 21. června 2011

přejímá

Oldřich Lomecký
starosta Městské části Praha 1

V Praze dne
11. února 2011

Pod záštitou primátora hlavního města Prahy
Doc. MUDr. BOHUSLAVA SVOBODY, CSc.
a starosty Městské části Praha 1
Ing. OLDŘICHA LOMECKÉHO

se koná ve čtvrtek 21. června 2012 v 18.00 hodin

PIETNÍ SHROMÁŽDĚNÍ
K UCTĚNÍ PAMÁTKY 27 POPRAVENÝCH
PŘEDSTAVITELŮ ČESKÉHO ODBOJE

v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze
a
u desky popravených obětí

POŘÁDAJÍ:
Město Mnichovo Hradiště, potomci a příbuzní mučedníků popravených na Staroměstském náměstí, sdružení EXULANT – potomci pobělohorských exulantů, Kostnická jednota, Masarykova společnost, ČSBS, ČsOL, Společnost E. Beneše, Církev československá husitská v Praze, historické společnosti a další organizace

PROGRAM

I. V chrámu sv. Mikuláše

* **Slovo úvodem:** Ing. Oldřich Lomecký, starosta MČ Praha 1
* **České stavovské povstání:** Mgr. Eduard Jan Havránek, historik
* **Hudební pořad:** prof. Bohumír Rabas - varhanní koncert

II. Na Staroměstském náměstí

Položení věnců u pamětní desky popravených a krátké proslovy:

* **Doc. MUDr. Bohuslav Svoboda, CSc., primátor hlavního města Prahy**
* **Miroslava Němcová, předsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky**
* **Ing. arch. Daniela Filiplová, předsedkyně Výboru pro zdravotnictví a sociální politiku Senátu Parlamentu České republiky**
* **Ing. Jan Zahradil, poslanec Evropského parlamentu**

****

* Orchestr Armády ČR
* moderátor: Mgr. Bohumil Kejř

****

Valdštejnovým plukem. Po celou dobu exekuce se navíc troubilo a bubnovalo, aby lid neslyšel, co odsouzení mluví.

Pořadí poprav bylo stanoveno podle stavovské důstojnosti, tedy nejprve byli stětím popraveni tři příslušníci panského stavu a poté sedm rytířů. Jako první položil hlavu na špalek **Jáchym Ondřej Šlik**, poté byl přiveden na lešení **Václav Budovec z Budova**, chlouba a politický vůdce jednoty bratrské a za bojů o Rudolfův majestát mluvčí českých nekatolíků, nyní již 74letý stařec. Třetím popraveným pánem se stal **Kryštof Harant z Polžic a Bezdružic**, který rozzlobil Ferdinanda II. i tím, že dal v létě 1619 ostřelovat císařský palác ve Vídni. Kryštof proslul i jako renesanční hudební skladatel a autor českého cestopisu o Egyptu a Svaté zemi. Kryštofův někdejší společník na této cestě a katolický přítel **Heřman Černín z Chudenic** jeho popravě osobně přihlížel, později si dokonce vzal za manželku jeho vdovu. Císařskou milost nedostal ani stařičký rytíř **Kašpar Kaplíř ze Sulevic**, se svými 86 lety nejstarší z popravených. Dalšími šesti sťatými rytíři byli **Prokop Dvořecký z Olbramovic, Bedřich z Bílé, Ota z Losu, Vilém Konecchlumský, Bohuslav z Michalovic** a také jediný katolík **Diviš Černín z Chudenic**, který se jako hejtman Pražského hradu přidal k povstalcům a přijal od Fridricha Falckého úřad zemského soudce. Jeho bratr, již zmíněný přísedící Heřman Černín, se na dobu jeho popravy z lešení vzdálil. Ze sedmnácti popravených měšťanů (většinou ovšem erbovních) je nejznámějším vzdělaný lékař a rektor Univerzity Karlovy **Jan Jessenius**, původem Slovák, kdysi osobní lékař císaře Rudolfa, proslulý i svou první veřejnou pitvou v Praze. Mstivého císaře popudil zvláště jako výmluvný diplomat ve službách stavů a krále Fridricha. Proto mu byl nejdříve vyříznut jazyk a přibit na šibenici, pak teprve byl Jessenius sťat. Jeho mrtvé tělo bylo podle příkazu Vídně ještě dodatečně zneuctěno rozčtvrcením a rozvěšením před městskými hradbami na kolech.

Popravy vykonal staroměstský kat **Jan Mydlář**, sám nekatolík, za čtyři hodiny a použil přitom čtyř mečů. Osobně setnul hlavy jen 24 stavovských vůdců, tři z odsouzených měšťanů byli totiž oběšeni. Těla popravených byla vydána příbuzným, ale dvanáct hlav předních vůdců, mezi nimi Šlikova, Budovcova, Kaplířova a Jesseniova, bylo pro výstrahu vyvěšeno na železných prutech na Staroměstské mostecké věži. Visely tu po deset let, kromě hlavy Jáchyma Ondřeje Šlika, která byla z milosti vydána jeho pozůstalým k pohřbení. Sejmuty a důstojně pohřbeny byly až při saské okupaci Prahy v roce 1631. Podobně bylo naloženo s hlavou popraveného žateckého purkmistra **Maxmiliána Hošťálka**, která byla přibita na městské bráně v Žatci, a stejné zneuctění potkalo hlavu kutnohorského měšťana **Jana Šultyse**, poslanou k vyvěšení do Kutné Hory. Také u dalších byl ztížen trest smrti zneucťujícími rozsudky, zpravidla dodatečným rozčtvrcením.

Barbarská a brutální staroměstská exekuce měla zastrašit všechny odpůrce habsburského režimu a dát jasně najevo císařovu vůli tvrdě a nelítostně skoncovat s odbojnými českými zeměmi. Veřejnou popravou dal však nový režim nechtěně svým sedmadvaceti obětem *„palmu mučednictví"*, ohlas pražské exekuce navíc posílil protihabsburské nálady jak v protestantské Evropě, tak v katolické Francii.

Všichni odsouzení projevili v posledních chvílích nesmírnou srdnatost a hrdinnost, žádný z nich nezakolísal ve svém přesvědčení o správnosti činů, kterých se dopustili, a nesnažil se získat zmírnění svého osudu zradou na svém vyznání a přestupem ke katolictví. Pevnost a odhodlanost nešťastných odsouzenců vzbuzovaly proto obecný obdiv. Svou hrdinnou smrtí vykoupili v očích veřejného mínění (a také v očích budoucích generací) dosavadní chyby i předchozí zakolísání.

Prof. PhDr. Jan Kumpera, CSc.

Pod záštitou primátora hlavního města Prahy

a starosty Městské části Praha 1

se koná v pátek 21. června 2013 v 18.00 hodin

PIETNÍ SHROMÁŽDĚNÍ K UCTĚNÍ PAMÁTKY 27 POPRAVENÝCH PŘEDSTAVITELŮ ČESKÉHO ODBOJE

v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze

a

u desky popravených obětí

POŘÁDAJÍ:

Město Mnichovo Hradiště, potomci a příbuzní mučedníků popravených na Staroměstském náměstí, sdružení EXULANT – potomci pobělohorských exulantů, Kostnická jednota, Masarykova společnost, ČsOL, Společnost E. Beneše, Církev československá husitská, historické společnosti a další organizace

BĚLOHORSKÁ BITVA A JEJÍ KRVAVÉ NÁSLEDKY

21. června se zamýšlíme nad památkou 27 reprezentantů českého stavovského odboje, poraženého v nešťastné bitvě bělohorské 8. listopadu L. P. 1620. Tato porážka znamenala konec svobody náboženského vyznání v Zemích koruny české na více než dvě staletí. Začala tu katastrofa, dovršená po desetiletích zápasů vestfálským mírem v roce 1648, který potvrdil vítězství Habsburků ve středoevropském prostředí na velmi dlouhou dobu. České země se staly součástí katolické střední Evropy a "železná opona" oddělila české země od protestantské Evropy. Bez nadsázky se dá říci, že reprezentanti českých stavů, popravení na Staroměstském náměstí 21. června roku 1621, byli prvými oběťmi násilně prováděné protireformace a zároveň také prvými oběťmi, které předznamenávaly ústavní změny, zavedené bělohorským vítězem v Království českém a Markrabství moravském.

Celé stavovské povstání bylo vyvoláno zjevnými pokusy o rekatolizaci již za vlády Matyášovy (1611–1619), když docházelo k prvým přímým omezením činnosti reformačních obcí na panstvích královských a duchovenských. V roce 1617 byl dokonce zbořen evangelický chrám v Hrobích (11.–13. prosince) a uzavřen další evangelický kostel v Broumově. Tento čin budil velké obavy zvláště proto, že byl za českého krále designován a korunován Ferdinand Štýrský (6. června designován a 29. června korunován), dobře známý svým postojem k nekatolíkům. Již v Korutanech a ve Štýrsku provedl během nedlouhé doby důslednou rekatolizaci potlačením luterské církve, neboť lutheráni získali v obou zemích za vlády jeho otce Karla většinu.

Musíme si také uvědomit, že čeští stavové byli zakotveni v právním vědomí náboženské snášenlivosti a svobody vyznání, které se stalo již v druhé polovině 15. století součástí zemských zákonů a jejich výkladu (v Čechách Smlouvou kutnohorskou z r. 1485, na Moravě přijetím zásad v Knize Tovačovské, jejímž autorem byl zemský hejtman Ctibor Tovačovský z Cimburka). Majestátem Rudolfa II. byly tyto zásady aktualizovány a znovu stvrzeny.

Tyto skutečnosti můžeme považovat za skutečné pohnutky, které vedly evangelické stavy (tak si tenkráte říkali čeští stavové, hlásící se k české církvi pod obojí způsobou přijímající) k stavovskému povstání, které započalo třetí pražskou defenestrací 23. května 1618. Tímto jejich činem se rozpoutal veliký konflikt, který se z původně české války proměnil v hroznou válku třicetiletou.

Jistě bylo vinou českých stavů, že jejich akce nebyla dokonale připravena a důsledně vedena. Také volba nového krále Friedricha Falckého nebyla právě nejvýhodnější, protože zbavila stavovské povstání podpory saského kurfiřta Jana Jiřího, který byl lutheránem. Rozhodla tu pravděpodobně vůle budoucích představitelů Jednoty bratrské, zvláště Václava Budovce z Budova, jejichž srdci bylo kalvínství bližší. K problémům, které museli čeští stavové při svém odboji proti Habsburkům přemáhat, byly i vnitřní vztahy mezi novým králem Friedrichem a stavovskou vládou. Ty vystoupily do popředí zvláště po Vánocích roku 1619, kdy s královým souhlasem dvorní kazatel Skultétus "vyčistil" svatovítský chrám velmi bezohledným způsobem tak, že odstranil mnoho uměleckých předmětů a poškodil i vnitřní výzdobu chrámu. Tenkrát podráždil představitele stavů, nejen lutheránů, ale i těch, kdo se hlásili k Jednotě. Nemluvím již vůbec o poměrně velkém počtu těch, kdo byli kališníky.

V samotném složení českých stavů tkvěl ještě další problém – byl to vztah mezi královskými městy a městským stavem vůbec a drobnou šlechtou na straně jedné a vedoucími silami vzpoury na straně druhé. Šlo tu o neblahé dědictví nedůslednosti vyšších stavů (tedy mocných a významných rodů), která nakonec vedla k přesvědčení, že městský stav bude ponechán osudu a ti, kdo jej získali na svou stranu, se vyvlečou ze své odpovědnosti a nebudou s ním postupovat solidárně. Tuto zkušenost získala královská města již v roce 1547, kdy utrpěla nejvíce škod po potlačení akcí směřujících na pomoc šmalkaldské jednotě protestantských stavů v zápase o svobodu náboženského vyznání v sousední Říši. Vždyť stavovské povstání vedla vlivná a bohatá šlechta a někteří byli žel vedení spíše zájmem o přístup k dvorským úřadům než touhou po svobodě vyznání.

Hlavní příčinou nezdaru stavovského povstání však byla malá obětavost stavů, jejichž žoldnéřské vojsko bylo velmi špatně placeno a právě tak nedostatečně vystrojeno. Konečně pak nepřihlédlo stavovské vedení k návrhům zástupce rakouských protestantských stavů Ignáce Tschermembela, který upozorňoval na vhodnost navázání na husitství tím, že by byli poddaní přitaženi k činnosti pro zdar povstání zlepšením svého postavení.

Přesto však je třeba si uvědomit, že hlavním významem stavovského povstání bylo – a tu si dovolím citovat vynikajícího znalce českých dějin, profesora Josefa Pekaře, věřícího římského katolíka: *"Jakkoli rozdílné vlivy a motivy nabyly účasti v české vojně a jakkoli chabě a nešťastně byla vedena, je ona a zůstane v jádře svém plodem obavy před násilím mravním, aktem obrany proti metodě násilné protireformace, vtělené ve Ferdinandu II., to pak musí konečně rozhodovat o mravním, a tím i vyšším smyslu a kulturním hodnocení stran. Tj. na Bílé hoře nezvítězila kultura vyšší. A jakkoli vysoko potom vznesly se kupole barokních kostelů a honosné fronty barokních paláců v pokatoličtěné Praze, jejich vítězný postoj nemohl nikdy zaplašit památku slz a krve, jimiž v létech hrůzy naplnil brutální vítěz znásilněnou zemi"* (Josef Pekař: Bílá Hora, její příčiny a následky). Popravy a jim předcházející soudní proces, tolik připomínající procesy a popravy nedávných padesátých let 20. století, byly krvavou předzvěstí toho, co se dostavilo o málo později. Ve velezrádném procesu bylo souzeno veliké množství lidí podle připraveného scénáře, který sestavila komise, jejímiž členy byli: kardinál František z Ditrichštejna, nejvyšší kancléř Zdeněk Vojtěch z Lobkovic, hrabě z Hohenzollernu, kníže Eggenberg, dvorský rada Hegenmüller, náměstek říšského kancléře Ulm a hrabata Meggar a Trauttmansdorf. Ti projednali postup, který byl založen na návrhu hraběte Viléma Slavaty, předloženém ještě před porážkou bělohorskou (3. listopadu 1620). Slavata navrhoval konfiskovat statky všem, kdo se jakkoliv účastnili povstání a dopustili se urážky majestátu. Podobně vybízel k represi i Martinic. Ten se ještě 23. května 1621 (tedy necelý měsíc před popravami) dožadoval trestu pro "rebely" a toho, aby svatá víra římskokatolická byla povýšena, což by se nestalo, kdyby kacíři nalezli milost. Obviněných bylo tolik, že se komise obávala navrhnout, aby byli popraveni všichni a takové množství poprav by mohlo vyvolat představu toho, že nejde o trest, ale o pomstu.

PhDr. Vladimír SAKAŘ, CSc.

Staroměstská poprava na dobové kresbě

(22)

Program v chrámu sv. Mikuláše

Úvodní slovo

Vystoupení pěveckého sboru Resonance
(sbormistr Miloslava Pospíšilová, klavírní doprovod Věra Jelínková)

* Kdož chtěl by erbován býti (J. Urbanec)
* Buoh všemohúci (Jistebnický kancionál)
* Navštiv nás, Kriste (Jistebnický kancionál)
* Angeli Božij (Anonym)

PhDr. Lubomír Sršeň (Národní muzeum): Co bude symbolizovat nový mariánský sloup připravovaný pro Staroměstské náměstí?

Vystoupení pěveckého sboru Resonance

* Da pacem Domine (M. Franck)
* Kyrie (R. Dubra)
* Benedictus (K. Harant z Polžic a Bezdružic)
* Signore delle cime (G. d. Marzi)

Závěrečné slovo předsedy Kostnické jednoty Mgr. Bohumila Kejře

Vystoupení pěveckého sboru Resonance

* Shalom Aleichem (G. Aldema)
* Avinu malkenu (W. Rogers)
* Kadschenu
* Va, pensiero (G. Verdi)

Organizační pokyny k pietnímu aktu a shromáždění u pamětní desky se jmény popravených

2006 (14)

2006 (14)

2009 (17)

2012 (21)

2012 (21)